Ikast-Brande Kommune

Sagsnummer: 09.17.19-P19-5-26

Miljøgodkendelse efter § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*

Peterslyst
Grisebesætningen
Sønderdalvej 8
8765 Klovborg

Afgørelsesdato: 23. november 2026

Copyright
Ortofoto (fra 2015 -) og skråfoto indeholder data fra Klimadatastyrelsen, som frit har stillet sit materiale til rådighed. Link til vilkår: https://www.klimadatastyrelsen.dk/om-klimadatastyrelsen/vilkaar-og-priser

Lovgivning
Al lovgivning er benævnt med populærtitel. En samlet oversigt over lovgivning findes i bilag 1.

Indhold

DATABLAD **5**

ANSØGNINGEN **6**

HISTORIK **6**

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE **6**

LOVLIGGØRELSE **7**

VILKÅR **8**

LOVGRUNDLAG **12**

IE-HUSDYRBRUG **12**

BIAKTIVITETER **13**

OFFENTLIGGØRELSE OG ORIENTERING AF NABOER **13**

REVURDERING **16**

GYLDIGHED **16**

HELT ELLER DELVIST BORTFALD AF AFGØRELSEN **16**

ANDRE GODKENDELSER, TILLADELSER OG DISPENSATIONER **16**

MILJØKONSEKVENSRAPPORT **16**

IKAST-BRANDE KOMMUNES VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR DE STILLEDE VILKÅR **17**

PLACERING AF ANLÆG 17
LANDSKABELIGE, KULTURHISTORISKE OG GEOLOGISKE VÆRDIER 17
PÅVIRKNING AF NATUR 17
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER 20
JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND 22
LUGT 22
STØJ 22
RYSTELSER 22
STØV 22
FLUEGENER OG UHYGIEJNISKE FORHOLD 22
LYSPÅVIRKNING 23
AFFALD 23
OLIE- OG KEMIKALIEOPBEVARING 23
TRANSPORT 23
SPILDEVAND 23
HÅNDTERING OG OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING 23
ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) 24
BAT –REDUKTION AF AMMONIAKEMISSION 25
BAT – RÅVARER 25
BAT – VAND OG ENERGI 25
BAT – MANAGEMENT 25
SAMLET VURDERING OM ANVENDELSE AF BAT 26
ALTERNATIVER, 0-ALTERNATIVET OG OPHØR AF DRIFTEN 26

KOMMUNENS SAMLEDE VURDERING **27**

KLAGEVEJLEDNING **27**

INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE **28**

BILAG **29**

Datablad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	44745984
Husdyrbrugets navn	Thomasminde Agro A/S
Beliggenhedsadresse	Sønderdalvej 8
Postnummer	8765
By	Klovborg

Ansøger

Ansøgernavn	Thomasminde Agro A/S
Ansøgeradresse	Fiskbækvej 5
Ansøgerpostnummer	7000
Ansøgerby	Fredericia
Ansøgertelefon	28444608
Ansøger-email	hlj@thminde.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	25914562
Konsulent virksomhedsnavn	Miljø og Natur
Konsulentnavn	Jakob Altenborg
Konsulentadresse	Kirkevej 26
Konsulentpostnummer	9330
Konsulentby	Dronninglund
Konsulenttelefon	26259791
Konsulent-email	jakob@miljoeognatur.dk

Ejendom

Ejenddomsnummer	8747360
CHR numre	24401

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 2ai - Flåris Gde., Klovborg
Matrikel: 1f - Flåris Gde., Klovborg
Matrikel: 3aa - Klovborg By, Klovborg
Matrikel: 2s - Klovborg By, Klovborg
Matrikel: 1r - Nørskov By, Klovborg
Matrikel: 1p - Nørskov By, Klovborg

Ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har den 4. juni 2026 modtaget en ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse jævnfør *husdyrbrugloven*[i], af husdyrbruget, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg.

Ansøger ønsker at øge produktionsarealet med 200 m² dybstrøelse til drægtige søer. Dybstrøelsesstalden indrettes i eksisterende maskinhus. Dernæst ønskes der etableret én ny fodersilo, og 6 eksisterende fodersiloer ønskes lovliggjort.

Husdyrbruget vil efter udvidelse med 200 m² dybstrøelse have et samlet produktionsareal på 5.566 m^2, hvorpå der er grise.

Ikast-Brande Kommune har vurderet at husdyrbruget på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg, ikke er forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug. Vurderingen er foretaget på baggrund af, om afstanden fra husdyrbruget til et andet husdyrbrug maksimalt er 100 meter, eller maksimalt 50% af den ukorrigerede lugtgeneafstand for enkeltbeboelse.

Den ukorrigerede geneafstand til enkeltbeboelse er beregnet til 253,3 meter. Da der ikke findes et andet husdyrbrug indenfor en afstand af 126,65 meter (der er 50% af 253,3 meter) er husdyrbruget ikke forureningsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, og derfor er spørgsmålet om teknisk eller driftsmæssigt forbundethed irrelevant. Husdyrbruget på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg, skal derfor ikke miljøgodkendes sammen med andre husdyrbrug.

Historik

8 års drift og nudrift

For 8 år siden – hvilket også svare til nudriften – var den gældende produktionstilladelse baseret på en §12-miljøgodkendelse (7. juni 2010), suppleret med to tillæg (17. januar 2013 og 9. februar 2016). Disse afgørelser giver tilladelse til et dyrehold på 1.170 årssøer, 40.700 smågrise og 700 polte. De godkendte stalde og staldsystemer er i ansøgningen og denne godkendelse angivet som produktionsarealer.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg, med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*, samt reglerne i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*[ii]. Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at godkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Ligeledes vurderer Ikast-Brande Kommune, at de seks allerede etablerede fodersiloer, og fodersilen, der skal etableres ved stald 5, er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Miljøgodkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, ansøgningsskema nr. 253861, version 3, og ansøgers miljøkonsekvensrapport (se bilag 2). Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget – det vil sige både eksisterende og nye anlæg.

Der må ikke etableres, udvides eller ændres på husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg før det er anmeldt og godkendt af Ikast-Brande Kommune. Således må husdyrbruget ikke uden kommunens forudgående godkendelse eller tilladelse udvide eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for ejendommens drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbrugets virkninger på miljøet.

Lovliggørelse

På husdyrbruget blev der i 2024/2025 opsat 6 fodersiloer (angivet i røde cirkler på nedenstående skråfoto). Siloerne blev etableret i forbindelse med, at der blev skiftet fra hjemmeblandet til indkøbt færdigfoder. Den højeste silo er ca. 11 meter høj, og har en volumen på ca. 30 m³. De 5 øvrige siloer er lavere og med mindre volumen. Siloerne er placeret mellem, og op ad eksisterende husdyranlæg.

For at kunne retlig lovliggøre de seks fodersiloer skal Ikast-Brande Kommune vurdere, om siloerne kunne have opnået tilladelse, i fald der var blevet søgt om det. Ikast-Brande Kommune skulle – i fald der var blevet søgt – vurdere det ansøgte i henhold til *husdyrgodkendelsesbekendtgørelse* nr. 300 af 20. marts 2024 eller *husdyrgodkendelsesbekendtgørelse* nr. 1089 af 16. oktober 2024. I disse to bekendtgørelser er § 11 enslydende.

Etablering af fodersiloer på husdyrbrug kunne i 2024 og 2025 være ansøgt via en anmeldelse efter én af de to nævnte *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsers* § 11.

Ikast Brande Kommune vurderer, at der ville være givet tilladelse til etableringen af de seks fodersiloer, hvis der var blevet søgt, idet siloerne;

- er erhvervsmæssig nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom
    - Vurderingen er, at siloerne kun skal anvendes til husdyrbrugets drift, og at deres kapacitet og funktion er tilpasset husdyrbrugets størrelse og driftsform. Endelig vurderes det, at siloerne særskilt, eller i sammenhæng med husdyrbrugets øvrige anlæg ikke antager industriel karakter. Herunder er det inddraget, at det ansøgt, eller det samlede anlæg ikke udgør et meget stort bebyggelsesareal, eller udgøres af meget store landbrugsbygninger, set i forhold til det der anset som normalt for smågriseproduktioner i Danmark.
- er placeret i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer
    - Siloerne er placeret uden reel afstand til eksisterende anlæg
- er placeret mindst 50 meter fra de nævnte områder og beboelser i husdyrlovens § 6 stk. 1 nr. 1, 2 og 4
    - Siloerne er placeret ca. 900 meter, ca. 1050 meter og ca. 300 meter fra områder og beboelser i husdyrlovens § 6 stk. 1 hhv. nr. 1, 2 og 4.
- er etableret uden ændringer i eksisterende terræn på mere end +/- 1 meter
    - Siloerne er placeret på eksisterende terræn
- er lavere end 20 meter
    - Højeste silo er ca. 11 meter høj

- er etableret i et område, der er udpeget med kulturhistorisk bevaringsværdi, uden at disse er væsentlig påvirket, idet;
    - siloerne udgør en harmonisk sammenhæng med husdyrbrugets øvrige anlæg
    - siloerne ikke slører karakteristiske overgange og træk i landskabet
    - siloerne ikke påvirker eventuelle underjordiske værdier ud over, hvad de eksisterende bebyggelser allerede måtte gøre.

Ikast-Brande Kommune lovliggør hermed de seks fodersiloer. Øvrige siloer er tilladt i tidligere godkendelser

Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen.

1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
2. Produktionsareal, dyretyper, staldindretning og gødningsopbevaring m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor:

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Produktion	Produktionsareal (m^2)
Stald 1	2297	(#954284) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	159
		(#938858) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1545
		(#938857) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	143
Stald 2	2140	(#938862) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	80
		(#938859) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	944
Stald 3	2821	(#938821) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	2144
Stald 4	385	(#938874) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	294
Stald 5	529	(#938879) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	200
Container	62	(#938873) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	57
Sum			**5566**

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Areal (m^2)
Gylletank 1	Flydende	401
Gylletank 2	Flydende	702
Gylletank 3	Flydende	750

3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.

4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og eventuelle ansatte på husdyrbruget skal være bekendt med de stillede vilkår.

5. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6. Husdyrbrugets årlige energi- og vandforbrug skal registreres, og registreringerne for perioden siden Ikast-Brande Kommunes seneste regelmæssige tilsynsbesøg skal fremvises på kommunens forlangende.

7. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende ret-

ningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (https://husdyrvejledning.dk/media/r5zhwbhd/retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf).

Med hensyn til rotter forudsættes de bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

8. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Sådanne målinger kan dog højst forlanges foretaget en gang årligt, medmindre særlige forhold gøre sig gældende. Udgifter til støjmåling/støjeregninger afholdes af husdyrbruget.

   Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag Lørdag	kl. 7 - 18 kl. 7 - 14	55 dB(A)[1]
Mandag - fredag Lørdag Søndag	kl. 18 - 22 kl. 14 - 22 kl. 7 - 22	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A) *

   * Støjens maksimalværdi – peak-værdi – må om natten (kl. 22 - 7) ikke overstige 55 dB(A) ved nabobeboelser.

   De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

   For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

   for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

   for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.

9. Gyllebeholder 2 og gyllebeholder 3 skal være forsynet med fast overdækning i form af telt-overdækning med indvendigt skørt.

[1] dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

10. Åbningen af teltdugene må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
11. Skader på en teltoverdækning skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
12. Såfremt en skade på en teltdug ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
13. Øst for de tre gyllebeholdere skal der været jordvolde – som vist og beskrevet i bilag 3 – til sikring af tilløbet til Mattrup Å, i tilfælde af en utilsigtet overpumpning af gylle. Etablering/ændring af voldene skal være tilendebragt senest 1. måned efter denne miljøgodkendelse er meddelt.
14. Ved eventuelt varigt ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.*

* Vær blandt andet opmærksom på reglerne om ophør i § 60 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er i ansøgningsskema nr. 253861, version 3, som beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk den 24. juni 2026.

Husdyrbruget er omfattet af § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*, da der er en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH_3-N pr. år, og der er flere end 750 stipladser til søer.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet efter *husdyrbrugloven*, hvor EU's VVM-direktiv[iii] og IE-direktiv[iv] er indarbejdet.

IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 16 a, stk. 2, nr. 1, i *husdyrbrugloven*.

Da husdyrbruget har flere end 750 stipladser til søer er det omfattet af IE-direktivet.

Ikast-Brande Kommune gør i den forbindelse opmærksom på en række særregler for IE-husdyrbrug, fastsat i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* kapitel 17 og 21a:

- Miljøledelse
- Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab
- Hændelser og uheld
- Fodringskrav
- Energieffektiv belysning
- Støvemissioner fra staldanlæg
- Overholdelse af vilkår og krav
- Årlig indberetning til kommunalbestyrelsen
- Ophør.

Biaktiviteter

Efter det oplyste er der ikke eksisterende biaktiviteter på husdyrbruget, som er omfattet af krav om godkendelse, tilladelse m.v. efter *miljøbeskyttelsesloven*[v] eller regler udstedt i medfør af loven. Der er endvidere ikke i forbindelse med den aktuelle ansøgning om miljøgodkendelse søgt om sådanne biaktiviteter, der forudsætter godkendelse, tilladelse m.v. efter anden lovgivning.

Offentliggørelse og orientering af naboer

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været for-annonceret i 21 dage fra den 26. juni 2026 på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside, www.ikast-brande.dk. Offentligheden har dermed haft mulighed for at se ansøgningen og anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, jævnfør § 69 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

For-annonceringen gav ikke anledning til anmodninger om at se udkastet eller bemærkninger til det ansøgte.

Ansøger og ansøgers konsulent har haft et udkast til afgørelsen i høring fra den 1. oktober 2026 med 30 dages frist for kommentarer. Naboer og andre berørte blev ligeledes den 1. oktober 2026 orienteret om udkastet og om hvordan de kunne rekvirere udkastet til afgørelse. De fik også en frist på 30 dage til at kommentere udkastet.

Der indkom tre høringssvar, som er vist i bilag 4 i denne afgørelse. Nedenstående er de tre høringssvars indhold og Ikast-Brande Kommunes overvejelser hertil.

Høringssvar I

Høringssvaret indeholdt betragtninger om forurening/forringelse af grundvand, Natura 2000-områder og §3 natur, samt gener fra lys, støj og markdrift. Ikast-Brande Kommune vurderer, at der i miljøkonsekvensrapporten er redegjort for at projektets gennemførelse (etablering af 200 m² dybstrøelse) ikke vil være årsag til forurening af grundvand, forringelse af Natura 2000-områder og §3 natur, og at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige støj eller lysgener. Markdrift – herunder pasning af læhegn - reguleres ikke af den lovgivning, som denne miljøgodkendelse afgøres efter.

Høringssvar II

Midlertidigt stop for nyetableringer

Der anføres nogle betragtninger om at Ikast-Brande Kommune fremsætter et udkast til udvidelse af en griseproduktion mens regeringen har indført et midlertidigt stop for udvidelser af konventionelle griseproduktioner. Det fremgår af § 2 stk. 2 i ændringsbekendtgørelse 909 af 21. oktober 2026 at, 'det midlertidige stop' jf. bekendtgørelsens § 1 finder anvendelse på ansøgninger indgivet fra og med 23. september 2026. Ansøgningen bag denne miljøgodkendelse blev indsendt 4. juni 2026, hvilket er før 23. september 2026. Denne miljøgodkendelse er dermed ikke omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 42 a.

Erhvervsmæssig nødvendig, herunder geologiske værdier

Det anføres, at seks allerede opførte fodersiloer kun kan lovliggøres, hvis kommunen kunne afgøre tilladelse til dem, havde der været søgt om etableringen af dem, inden de faktuelt blev opført. Ikast-Brande Kommune er enig i den præmis. Ikast-Brande Kommune medgiver, at det ikke var alle vurderinger og faktuelle forhold, der indgik ved afgørelse af at siloerne kunne lovliggøres, som klart fremgik af udkastet til afgørelsen. Disse er derfor medtaget i denne afgørelse.

Opbevaringskapacitet – Linnerupvej 26
Det anføres, at der i sagens materiale ikke fremgår en aftale om, at husdyrgødning produceret på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg kan opbevares i gyllebeholdere på adressen Linnerupvej 26, 8765 Klovborg. Kravet til opbevaringskapacitet er ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen § 10 stk. 1 seks måneder. Kravet er derfor formelt opfyldt på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg. Normalt vurderes det dog, at tilstrækkelig opbevaringskapacitet svarer til mindst 9 måneders tilførsel. Husdyrbruget har derfor en opbevaringsaftale af mindst 5 år varighed til opbevaring på adressen Linnerupvej 26, 8765 Klovborg. Ansøger har i forbindelse med høringen sendt opbevaringsaftalen til Ikast-Brande Kommune.

Vandrammedirektiv – Gylleuheld
Det anføres, at Ikast-Brande Kommune ikke har vurderet husdyrbrugets påvirkning af vandmiljøet i henhold til vandrammedirektivet, eller inddraget et uheld, hvor en gyllebeholder løb over. Hertil bemærker Ikast-Brande Kommune, at sagsbehandlingen af ansøgningen om udvidelse med 200 m^2 produktionsareal med dybstrøelse sker efter husdyrbrugloven. En eventuel udvaskning fra ejendommens markarealer reguleres af anden lovgivning.

Ikast-Brande Kommune finder her anledning til at understrege, at kommunen tager uheld, som det beskrevne gylleoverløb i september 2026, meget alvorligt.

I en sagsakt, der ikke vedrører denne miljøgodkendelse, er det fejlagtigt anført, at volden ikke kunne tilbageholde det overløbne gylle. Som det var formålet med volden, sikrerede den at gyllen ikke løb i vandløbet umiddelbart øst for husdyrbruget. Uagtet dette har ejer ønsket, og Ikast-Brande Kommune har sanktioneret ved vilkår, en yderligere forbedring af voldene ved det åbne vandløb umiddelbart øst for husdyranlægget. Gyllebeholderne er lovligt etableret, de lovpligtige kontroller af beholdernes styrke gennemføres, og de lovpligtige gyllealarmer er installeret. Dernæst er der etableret volde (som udbygges yderligere) mod vandløbet umiddelbart mod øst. Ikast-Brande Kommune vurderer, at dette er til strækkeligt som sikring mod forurening af vandløbet der har sit forløb umiddelbart øst for husdyrbruget.

Bilag IV
Det anføres, at vurderingen af beskyttelsen af bilag IV-arter ikke udelukkende er foretaget på baggrund af nyeste viden. Ikast-Brande Kommune medgiver, at enkelte referencer i miljøkonsekvensrapporten ikke er opdaterede rapporter. Derfor har Ikast-Brande Kommune suppleret vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten.

<u>Høringssvar III</u>
Ammoniakdepositionspunkter og depositionsværdi
Det anføres, at det er vanskeligt at overskue de naturpunkter, der er beregnet ammoniakdeposition til, samt selve beregningsresultatet. Ikast-Brande Kommune medgiver, at det kan være vanskeligt at overskue. Derfor er der i afgørelsen indsat kortudsnit der viser de enkelte beregningspunkter, samt en tabel, der viser beregningsresultaterne.

Mulig ammoniakfølsom skov
Det anføres, at det burde undersøges, om et område beliggende ca. 600 meter nord for husdyrbruget kunne være ammoniakfølsom skov. Området fremgik ikke specifik af miljøkonsekvensrapporten. Ikast-Brande Kommune har indsat et depositionsberegningspunkt, hvor Danmarks Naturfred-

ningsforening angiver en mulig ammoniakfølsom skov, og benævnt det 'Mulig NH3-følsom skov iflg DN'. Beregningen viser en merdeposition på 0,0 kg NH_3-N pr. ha pr. år, hvilket stemmer overens med at der til naturpunktet Sø (mod vest), der ligger i samme eller kortere afstand til husdyrbruget også er en beregnet merdeposition på 0,0 kg NH_3-N pr. ha pr. år. Ammoniakfølsom skov er i øvrigt defineret som kategori 3-natur, hvortil der ikke kan stilles et krav, der er mindre end 1,0 kg NH_3-N pr ha pr år. På baggrund af en merdeposition på 0,0 kg NH_3-N pr. ha pr. år vurderer Ikast-Brande Kommune ikke, at en nærmere undersøgelse af det omtalte skovområde, vil kunne have en påvirkende effekt på denne miljøafgørelse.

Lovliggørelse af fodersiloer
Der udtrykkes en holdningstilkendegivelse om lovliggørelse af fodersiloer på bagkant. Det følger af husdyrbruglovens §46 at tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort. Ikast-Brande Kommune har – som beskrevet i afgørelsen – undersøgt om, og fundet at forholdet kunne retlig lovliggøres. Der henvises i øvrigt til Ikast-Brande Kommunes kommentar til samme punkt i høringssvar II.

Ammoniakemission fra lejet gyllebeholder
Der anføres nogle betragtninger om ammoniakemissionen fra en gyllebeholder på en anden ejendom end Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg.
Det følger af § 22 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal beregnes ammoniakemission fra alle husdyrbrugets staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg. Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 3 stk. 1 nr. 1, at et husdyrbrug er defineret ved blandt andet stalde og gødningsopbevaringsanlæg, der ligger på samme ejendom. Gyllebeholderen der kan anvendes på Linnerupvej 26, 8765 Klovborg er beliggende på en anden ejendom end ejendommen Sønderdalvej 8, 87865 Klovborg. Derfor skal der ikke indgå en beregnet ammoniakemission fra gylleopbevaringsanlæg på Linnerupvej 26, 8765 Klovborg.

Bilag IV
Det anføres, at vurderingen af beskyttelsen af bilag IV-arter ikke udelukkende er foretaget på baggrund af nyeste viden. Ikast-Brande Kommune medgiver, at enkelte referencer i miljøkonsekvensrapporten ikke er opdaterede rapporter. Derfor har Ikast-Brande Kommune suppleret vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten.

Midlertidigt stop for nyetableringer
Der henvises til Ikast-Brande Kommunes kommentar til præcis samme høringspunkt fra høringssvar II.

Gylleudslip
Der anføres en bekymring for etableringen af nye volde øst for husdyranlæggene, og om den ansøgt udvidelse kan medføre risiko for forurening af vandmiljøet. Ligesom ejer, tager Ikast-Brande Kommune uheld med gylle meget alvorligt. Først skal det præciseres, at de nuværende volde faktisk sikrede mod at gylle løb ned i den vandløbsstrækning, de skulle beskytte. Gylle løb til en anden del af vandløbsstrækningen via en ikke kendt brønd ca. 180 længere væk. Derfor har ejer også ønsket at voldene ændres, så de også kan modvirke at gylle vil løbe til den tidligere ikke kendte brønd. Ejers ønske har Ikast-Brande Kommune vurderet en effekt af, og på den baggrund, stillet vilkår om de ønskede ændringer af voldene. Det er indføjet i vilkåret om volde, at de seneste skal være etableret én måned efter godkendelsens afgørelse.

Afgørelsesdato
Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 23. november 2026, og blev offentliggjort på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside https://ikast-brande.dk/offentliggoerelser-og-hoeringer samme dag. Afgørelsen bliver desuden lagt på Miljøstyrelsens Digitale MiljøAdministrations (DMA) hjemmeside https://dma.mst.dk/.

Revurdering

Miljøgodkendelsen skal, jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år fra denne afgørelse er meddelt. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2034.

Dog tages en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering, når der er offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste del af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen tilrettelægges på en sådan måde, at husdyrbruget kan overholde kravene senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-Tidende.

Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis en del af miljøgodkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Helt eller delvist bortfald af afgørelsen

Hvis miljøgodkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af miljøtilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Tilladelsen er udnyttet, når mindst 25 procent af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Driftsmæssig udnyttelse er opnået, når der på det pågældende produktionsareal produceres mindst 50 procent af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at en miljøgodkendelse efter reglerne i *husdyrbrugloven* ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Der skal derfor eksempelvis – i det omfang, at det er relevant i det konkrete tilfælde - søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Ikast-Brande Kommune.

Miljøkonsekvensrapport

En ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse skal indeholde en miljøkonsekvensrapport. De oplysninger, som ansøger fremlægger i miljøkonsekvensrapporten, skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, lige som ansøger skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert.

Ansøgers konsulent har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport (se bilag 2), som – sammen med ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk - danner grundlag for afgørelsen om miljøgodkendelsen. Miljøkonsekvensrapporten opsummerer husdyrbrugets påvirkning af miljø, landskab, naboer, natur m.m.

Ikast-Brande Kommunes vurdering og begrundelse for de stillede vilkår

Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Placering af anlæg

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.4 Beliggenhed og omgivelser, at den eksisterende bygning 'Stald 5' overholder de faste afstandskrav.

Landskabelige, kulturhistoriske og geologiske værdier

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.4 Beliggenhed og omgivelser – Landskabs og planmæssige forhold, at gennemførelsen af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

Påvirkning af natur

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.5 Ammoniakemission – Natur, og beregninger i husdyrgodkendelse.dk, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1-, 2- og 3-natur. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af *naturbeskyttelseslovens*[vi] § 3. Der er derfor ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder. Efterfølgende (side 20) er der vist en tabel over de beregnede ammoniakdepositioner til de udvalgte beregningspunkter. Disse er vist i kortudsnit.

Ikast-Brande Kommune har – blandt andet på baggrund af høringssvar - desuden suppleret vurderingen i det følgende.

Beskyttet natur

Nærmeste naturareal, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven, er en sø, som ligger 670 meter vest for staldene. Nærmeste terrestriske naturareal er et overdrev som ligger 700 meter nordvest for staldanlægget. Ifølge beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk modtager overdrevet 0,0 kg i merdeposition og 0,2 kg N i total deposition. Det samme gælder søen.
Godkendelsen af husdyrproduktionen medfører på den baggrund ikke en øget deposition af kvælstof på naturbeskyttede arealer, som kan medføre en tilstandsændring.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (internationale naturbeskyttelsesområde) er område nr. 76. Natura 2000 indeholder to habitatområder, hvor nærmeste habitatområdenummer er H65 – Store Vandskel, Rørbæk Sø og Tinnet Krat– som ligger ca. 6 km vest for staldanlægget. Beregninger viser en totaldeposition på 0,0 Kg N/ha/år til habitatområdet.

Habitatområdet har ingen hydrologisk eller økologisk sammenhæng med staldanlægget. Samtidig er der relativ stor afstand fra bygningerne til Natura 2000-området og dispositionen er 0,0 kg N/ha/år. Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, at projektet ikke i sig selv - eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-området samt naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget væsentligt.

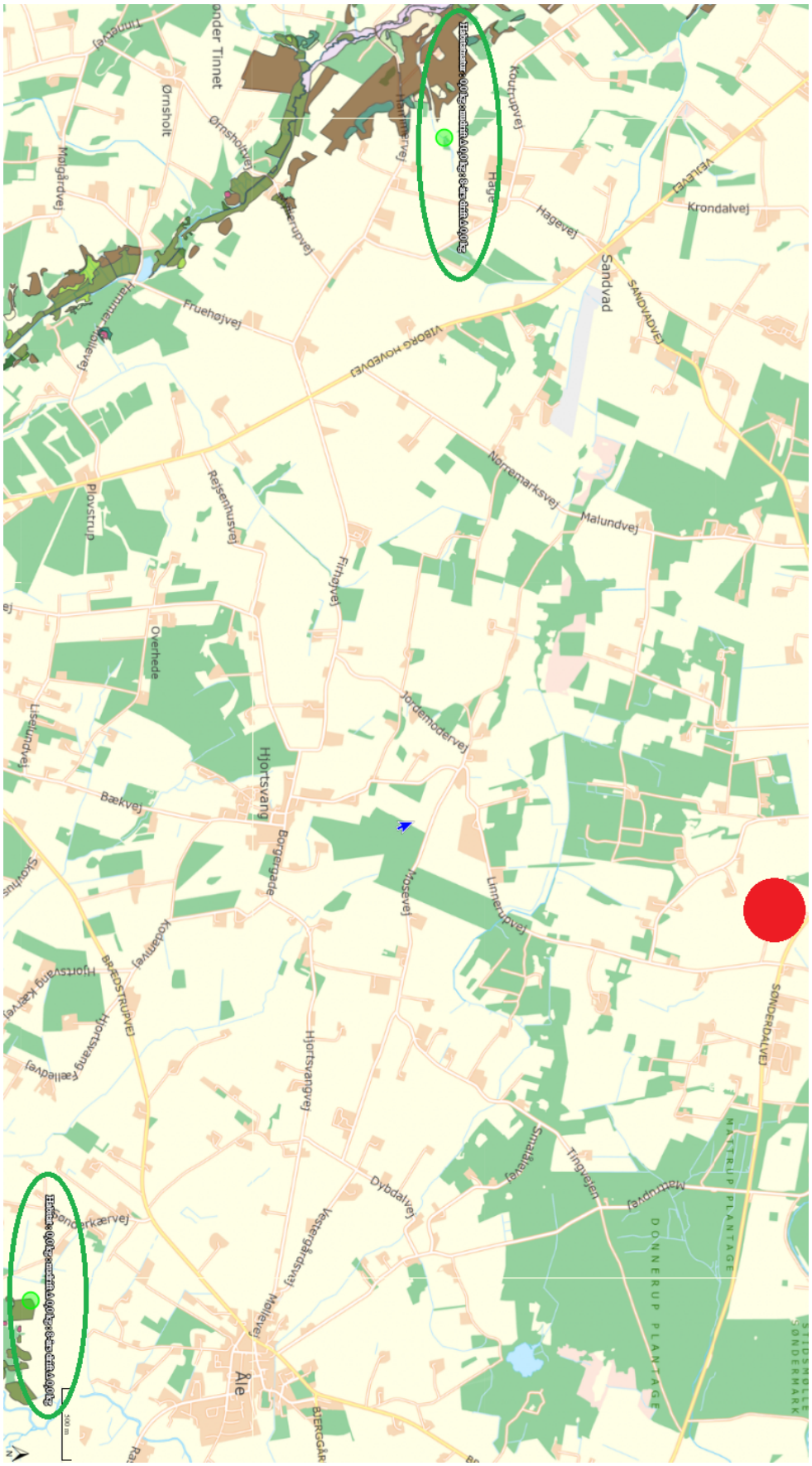

Figur der viser de to habitatnaturpunkter (indkredset af grøn cirkel), samt anlægget, vist som rød udfyldt cirkel.

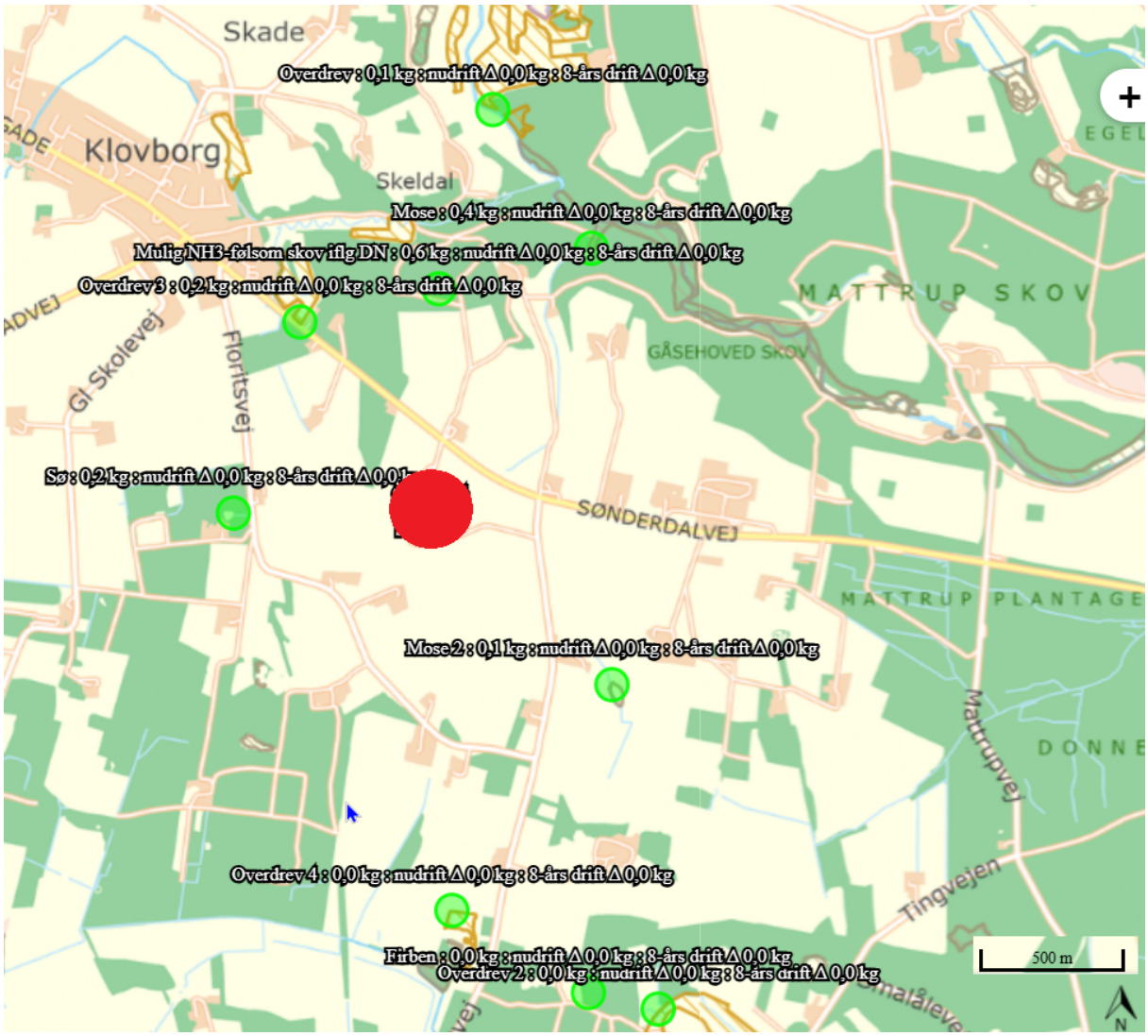

Figur der viser kategori 2 og 3 natur (grønne cirkler), samt skoven Danmarks Naturfredningsforening mente kunne være ammoniakfølsom, samt anlægget, vist som rød udfyldt cirkel.

Tabel visende beregnet ammoniakdeposition til naturpunkter.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
			8-års drift	Nudrift:	
Sø, med bilag IV-art	Kategori 3	V	0,0	0,0	0,1
Mulig NH3-følsom skov iflg DN	Kategori 3	S	0,0	0,0	0,6
Habitat	Kategori 1	Bn	0,0	0,0	0,0
Firben	Kategori 3	Bn	0,0	0,0	0,0
Sø	Kategori 3	V	0,0	0,0	0,2
Mose 2	Kategori 3	Bn	0,0	0,0	0,1
Mose	Kategori 3	S	0,0	0,0	0,4
Overdrev 4	Kategori 3	Bn	0,0	0,0	0,0
Overdrev 3	Kategori 3	Bn	0,0	0,0	0,2
Overdrev 2	Kategori 2	Bn	0,0	0,0	0,0
Overdrev	Kategori 2	Bn	0,0	0,0	0,1
Habitatnatur	Kategori 1	Bn	0,0	0,0	0,0

Påvirkning af bilag IV-arter

Ikast-Brande Kommune er enig i miljøkonsekvensrapportens konklusion i afsnit B.5 Ammoniakemission – Beskyttede arter, og beregninger i husdyrgodkendelse.dk, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Ikast-Brande Kommune har – blandt andet på baggrund af høringssvar – suppleret vurderingen i det følgende.

Af bilag IV til EF-habitatdirektivet fra 1992 fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der må derfor ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) har undersøgt forekomsten af bilag IV-arter i Danmark i et kvadratnet på 10 x 10 kilometer. I hvert kvadrat registreres tilstedeværelse eller fravær af arten. I DCE´s kvadratnet, som omfatter det ansøgte, er der fundet følgende bilag IV arter: vandflagermus, Frynseflagermus, Langøret Flagermus, Sydflagermus, Odder, Markfirben, Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø.

Der ud over er der fundet løgfrø i en sø ca. 800 meter sydvest for ejendommen. Der er ved opslag i naturbasen og arter.dk ikke fundet andre bilag IV arter inden for 1 km fra ejendommen.

I forbindelse med projektet inddrages 200 m^2 af et eksisterende maskinhus til produktionsareal (stald 5). I stald 5 skal der etableres gulv og bokse. Der bliver etableret afløb fra det nye staldafsnit til gyllesystemet. Og der bliver opstillet en fodersilo ved stald 5. Fodersiloer bliver op til 12 m høj. Maskinhuset er etableret i stålplader med tagplader. Maskinhuset vurderes umiddelbart ikke at være egnet som yngle- eller rasteområde for flagermus, pga. den åbne konstruktion. Hvis maskinhuset mod forventning skulle være yngle eller rasteområde for flagermus vurderes ændringen af gulv, samt etablering af bokse og afløb ikke at ændre på arter af flagermus' mulighed for at benytte bygningen som yngle- eller rasteområde, da der kun sker ændringer i bunden af bygningen.

Pga. ejendommens isolerede placering omgivet af dyrkede marker uden søer eller større vandløb i nærheden, vurderes nærområdet omkring staldene ikke at være egnet yngle- eller rasteområde for ovenstående eller andre bilag IV arter.

Den nærmeste sø er beliggende 700 meter fra ejendommens bygninger og modtager en mer-, og total deposition på 0,0 hhv. 0,2 kg N/ha/år. Søen er i foråret 2025 blevet eftersøgt for padder. Der er ikke fundet nogen padder i den forbindelse. Søen vurderes på den baggrund ikke at være yngle- eller rasteområde for paddearter. Totaldepositionen på søen er der ud over så lav, at depositionen ikke i sig selv vil med føre en tilstandsændring. Projektet forhindrer derfor ikke, at søen i fremtiden kan blive yngle eller rasteområde for padder.

Nærmeste sø (benævnte "Sø, med bilag IV-art"), hvor der er i 2025 er fundet bilag IV padder (løgfrø og stor vandsalamander) er beliggende 800 meter mod sydvest. Der er desuden fundet lille vandsalamander og butsnudet frø i søen. Søen modtager en mer- og totaldeposition på 0,0 hhv. 0,1 kg N/ha/år. Søen bliver derfor ikke påvirket af udvidelsen på ejendommen.

Sammenfattende vurderer Ikast-Brande Kommune:

- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i areal eller bygningsanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel

- at realiseringen af projektet samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Øvrige internationalt beskyttede arter
Bygningen der omdannes til stald vurderes derfor ikke som egnet levested for arter på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I.

Mer- og totaldepositionen på beskyttede naturarealer er lav og under niveauet hvor det vil medføre en tilstandsændring. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke fuglene på bilag I mulighed for at benytte områder som levested og derfor ikke påvirke arterne på lokal eller nationalt niveau.

Jord, grundvand og overfladevand

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Egenkontrol og Risici og håndtering, B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug – Spildevandsmængder, Beskrivelse af spildevandstilledning og Beskrivelse af spildevandsafledning, at projektet ikke medfører nogen væsentlig virkning på jord, grundvand og overfladevand – herunder overfladevand inden for Natura 2000-områder[2].

Lugt

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.6 Lugtemission, og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at projektet overholder lugtgenekriterierne, og at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget.

Ikast-Brande Kommune stiller dog et lugt-vilkår for at kunne minimere lugtgener, hvis de viser sig at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen (vilkår 5).

Støj

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Støj, er der redegjort for støj fra husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår i forhold til den maksimale støjudledning fra husdyrbruget, herunder fra anlæg, maskiner og transport internt på husdyrbruget (ikke kørsel på offentlig vej), for at sikre, at husdyrbruget ikke giver anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende. Vilkåret giver også mulighed for en støjmåling eller en beregning for husdyrbrugets regning, såfremt det bliver relevant (vilkår 8).

Rystelser

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Rystelser, at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede rystelsesgener fra produktionsanlægget.

Støv

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Støv, er der redegjort for gener fra husdyrbruget i form af støv. Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, blandt andet i kraft af udkørselsforhold fra ejendommen. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår om støv.

Fluegener og uhygiejniske forhold

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Fluer og skadedyr, er der redegjort for skadedyrsbekæmpelse på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår der sik-

[2] Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU.

rer, at der kan gennemføres foranstaltninger, hvis det viser sig at der er væsentlige gener for omgivelserne fra fluer på ejendommen (vilkår 7).

Rotter forudsættes bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

Lyspåvirkning

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Lys, er der redegjort for gener fra husdyrbruget i form af lys. Ikast-Brande Kommune vurderer, at belysning ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende på grund af anlæggets placering og udformning samt driftsform. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår om lys.

Affald

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug, er der redegjort for affald på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når *Ikast-Brande Kommunes Regulativ*[vii] for erhvervsaffald efterleves. Ikast-Brande Kommune finder det derfor ikke nødvendigt at stille vilkår om affald.

Olie- og kemikalieopbevaring

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug – Kemikalier generelt og Oliekemikalier, er der redegjort for olie- og kemikalieopbevaring på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at ansøger tager de nødvendige forholdsregler med hensyn til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår til dette.

Transport

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.7 Emissioner og genepåvirkninger – Transport, er der redegjort for transporter til og fra husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil give væsentlige gener for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår i forhold til transport – vær dog opmærksom på det tidligere nævnte vilkår om støj fra interne transporter (vilkår 8).

Spildevand

Der er i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug – Spildevandsmængder og Beskrivelse af spildevandsafledning, redegjort for afledning af sanitært spildevand og vand fra rengøring. Ikast-Brande Kommune vurderer, at afledning af vaskevand fra staldanlægget og afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler, og ikke vil give anledning til hverken forurening af jord, overfladevand eller grundvand, eller gener i øvrigt.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

I miljøkonsekvensrapportens afsnit B.1 Indretning og drift af anlæg m.m. – Opbevaring og håndtering af husdyrgødning, er der redegjort for opbevaringskapaciteten for husdyrgødning på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at opbevaring af husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler, hvilket vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø. Ikast-Brande Kommune viderefører nuvæ-

rende vilkår om overdækning af gyllebeholderne (Gyllebeholder 1 og Gyllebeholder 2) for at sikre miljøeffekten af dette (vilkår 9).

I den eksisterende miljøgodkendelse fra 7. juni 2010 er der vilkår om en mindst 1 meter høj vold øst for de 3 gyllebeholdere (vilkår 10.5). Ansøger har ønsket dette vilkår ændret, så de krævede voldes forløb ændres og udbygges.

Ikast-Brande Kommune har ved besigtigelse vurderet ansøgers ønske og forslag, der ses i sin helhed i bilag 3. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at ansøgers ønske til et nyt forløb af voldene vil udgøre en tilstrækkelig og en mindst lige så effektiv sikring af tilløbet til Mattrup Å, i tilfælde af en utilsigtet overpumpning af gylle.

Skitse af eksisterende og nye volde øst for de tre gyllebeholdere. Voldene er beskrevet i bilag 3.

Etableringen af de nye jordvolde, og bibeholdelsen af de eksisterende, stilles som vilkår (vilkår 13).

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Det aktuelle husdyrbrug har i ansøgt drift en ammoniakemission på mere end 750 kg NH_3-N pr. år, hvorfor ammoniakemissionen skal reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af BAT. Da husdyrbruget er omfattet af IE-direktivet, skal det derudover generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

Ikast-Brande Kommune vurderer – i lighed med en udmelding fra Miljøstyrelsen i maj 2017 – at kravene i den seneste BAT-konklusion i meget vid udstrækning er indeholdt i den nugældende regulering, herunder i reglerne om miljøgodkendelse af husdyrbrug og de generelt gældende regler om placering, indretning og drift af husdyrbrug, de generelt gældende regler om opbevaring og anvendelse af husdyrgødning samt reglerne om gødningsregnskab og indberetning deraf. Af samme grund finder Ikast-Brande Kommune, at dele af den foreskrevne vilkårsfastsættelse i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 45 er overflødig, idet dele af indholdet følger af generelt gældende, danske regler.

I forlængelse heraf gør Ikast-Brande Kommune særligt opmærksom på de generelle regler for IE-husdyrbrug i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 51-60, som er udtryk for BAT.

Der er i miljøkonsekvensrapportens afsnit B.9 Valg af BAT, C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management og C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer, redegjort for anvendelsen af BAT på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at der anvendes BAT på følgende områder:

BAT –reduktion af ammoniakemission

Anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget.

Fra den eksisterende miljøgodkendelse er der videreført krav om teltoverdækning af gyllebeholder 2 og gyllebeholder 3. BAT-kravet for hele husdyrbruget er herefter 5.530 kg N/år, hvilket svarer til den beregnede faktiske emission. Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at husdyrbruget anvender BAT i forhold til ammoniakemission.

Ikast-Brande Kommune fastholder vilkår om teltoverdækning af gyllebeholder 2 og gyllebeholder 3, samt vilkår om de ansøgte staldsystemer, for at sikre miljøeffekten.

BAT – råvarer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit C.2, at husdyrbruget anvender BAT med hensyn til fodring og foderhåndtering. Samtidig er anvendelse af BAT i forhold til fodring til dels et krav i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 55).

BAT – vand og energi

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit C.2, at husdyrbruget anvender BAT i forhold til vand- og energiforbrug. Samtidig er der krav om anvendelse af BAT i forhold til miljøledelse, vedligehold og energieffektiv belysning i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 51, 53 og 56).

BAT – management

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit C.2, at husdyrbruget anvender BAT i forhold management. Samtidig er der krav om anvendelse af BAT i forhold til miljøledelse, oplæring af personale, vedligehold og beredskab i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 51-53).

Samlet vurdering om anvendelse af BAT

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT i forhold til valg af teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission, råvarer, ressourceforbrug og management m.v. Ikast-Brande Kommune bemærker, at husdyrbruget efter det oplyste overholder emissionsgrænseværdierne vedrørende ammoniak og lugt.

Ikast-Brande Kommune vurderer således sammenfattende, at husdyrbruget – ved efterlevelse af vilkårene for denne miljøgodkendelse og de generelt gældende miljøregler – lever op til principperne om anvendelse af BAT.

Alternativer, 0-alternativet og ophør af driften

Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktionsareal ikke foretages – 0-alternativet – vil den nuværende produktion kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. 0-alternativet vil blandt andet af den grund ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves. Tilsvarende ville et valg af en eventuel alternativ mulighed ikke nødvendigvis have medført en mindre miljøbelastning end det ansøgte.

Ved driftsophør[3] forstås i denne forbindelse:

- ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget
- når IE-husdyrbruget har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i *husdyrbrugloven*
- situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- gyllekølingsanlægget tømmes for den anvendte kølevæske, som derefter bortskaffes efter gældende regler
- miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Der gøres opmærksom på, at IE-husdyrbrug – i henhold til § 60 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* – senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i *jordforureningsloven*[viii]. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

[3] Jævnfør *§ 60 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Kommunens samlede vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set, at den ansøgte ændring af husdyrbruget, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke indebærer en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Ikast-Brande Kommune vurderer endvidere, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at:

1) der er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt
3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet
4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt
5) affaldshierarkiet, jævnfør *miljøbeskyttelsesloven*, iagttages
6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige klagen skal indgives **senest 21. december 2026**.

Følgende kan klage:
Ansøger, ministeren for grøn trepart - når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *husdyrbrugloven,* klage.

Du klager via Klageportalen, som du finder via klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Ikast-Brande Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Ikast-Brande Kommune. Hvis Ikast-Brande Kommune fastholder afgørelsen, sender Ikast-Brande Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kom-

mune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. De nærmere betingelser for at blive fritaget kan du se på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Miljø– og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør *husdyrbruglovens* § 90. Det skal ske inden for seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Carsten Hejlesen
Landbrug og landzone

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående med 30 dages frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Thomasminde Agro A/S, Fiskbækvej 5, 7000 Fredericia. E-mail: hlj@thminde.dk

Konsulent: Jakob Altenborg, Kirkevej 26 9330 Dronninglund. E-mail: jakob@miljoeognatur.dk

Orientering om at udkast foreligger, og at der er 30 dages frist til at kommentere udkastet er sendt til ejere og brugere af følgende nabobeboelser:

Dalen 14	8765	Klovborg
Floritsvej 3	8765	Klovborg
Floritsvej 4	8765	Klovborg
Floritsvej 5	8765	Klovborg
Floritsvej 6	8765	Klovborg
Floritsvej 7	8765	Klovborg
Floritsvej 9	8765	Klovborg
Floritsvej 12	8765	Klovborg
Floritsvej 14	8765	Klovborg
Floritsvej 16	8765	Klovborg
Linnerupvej 28	8765	Klovborg
Linnerupvej 29	8765	Klovborg
Sønderdalvej 1	8765	Klovborg
Sønderdalvej 2	8765	Klovborg
Sønderdalvej 3	8765	Klovborg
Sønderdalvej 4	8765	Klovborg

Sønderdalvej 5	8765	Klovborg
Sønderdalvej 6	8765	Klovborg
Sønderdalvej 7	8765	Klovborg
Sønderdalvej 7 B	8765	Klovborg
Sønderdalvej 8	8765	Klovborg
Sønderdalvej 10	8765	Klovborg
Sønderdalvej 11	8765	Klovborg
Sønderdalvej 13	8765	Klovborg
Sønderdalvej 15	8765	Klovborg
Sønderdalvej 17	8765	Klovborg
Sønderdalvej 19	8765	Klovborg
Sønderdalvej 31	8765	Klovborg

Kopi af afgørelsen inklusiv bilag sendt til:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd – e-mail: ae@ae.dk
- Danmarks Naturfredningsforening – e-mail: ikast-brande@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
  - Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
  - Den lokale miljøafdeling – e-mail: vestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund – e-mail: nb@fersk-vandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet – e-mail: fbr@fbr.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Vest – e-mail: trvest@stps.dk

Konsulent: Jakob Altenborg, Kirkevej 26 9330 Dronninglund. E-mail: jakob@miljoeognatur.dk

Høringssvargiver I: Nabo
Høringssvargiver II: Henrik og Sandra Oxfeldt, Tingvejen 15, 7160 Tørring
Høringssvargiver III: Danmarks Naturfredningsforening - Maria Mosegaard Mortensen på vegne af DN Ikast-Brande, e-mail: Ikast-brande@dn.dk

Bilag

Bilag 1:	Oversigt over lovgivning, refereret til i nærværende afgørelse
Bilag 2:	Miljøkonsekvensrapport, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg - version 3
Bilag 3:	Beskrivelse af de planlagte jordvolde
Bilag 4:	Høringssvar til udkast til afgørelse

Bilag 1

Oversigt over lovgivning, refereret til i nærværende afgørelse

---

[i] Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. *(husdyrbrugloven).*

[ii] Bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*).

[iii] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

[iv] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (omarbejdning) (med senere ændringer) (IE-direktivet).

[v] Lovbekendtgørelse nr. 1742 af 22. december 2025 af lov om miljøbeskyttelse (*miljøbeskyttelsesloven*).

[vi] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 af lov om naturbeskyttelse (*naturbeskyttelsesloven*).

[vii] Ikast-Brande Kommunes Regulativ for erhvervsaffald kan findes på: https://affald.ikast-brande.dk/media/25rdaodi/regulativ-for-erhvervsaffald-ibk-2025.pdf

[viii] Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 af lov om forurenet jord (med senere ændringer) (*jordforureningsloven*).

MILJØ & NATUR
LANDBRUGSRÅDGIVNING

Ansøgning om miljøgodkendelse

for

svineproduktion

Sønderdalvej 8

8765 Klovborg

Kirkevej 26, 9330 Dronninglund - Mobil 26 25 97 91 - Email: jakob@miljoeognatur.dk – www.miljøognatur.dk

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold

Husdyrbrugets adresse	Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg
CVR-nummer	44745984
CHR-nummer	24401
Kommune	Ikast-Brande Kommune
Ejendomsnummer	8747360
Matrikel-nr.	1f, Flåris Gde., Klovborg
Ansøger og ejer	Thomasminde Agro A/S Sønderdalvej 8 8765 Klovborg Mobil: 28444608 Mail: hlj@thminde.dk
Kontaktperson virksomheden:	Håkon Jensen
Kontaktperson på miljøsagen:	Jakob Altenborg
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningsskema	253861
Repræsentant	Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Kirkevej 26, 9330 Dronninglund CVR 25914562 Jakob Altenborg jakob@miljoeognatur.dk, mobil 26259791

Forord

Denne miljøkonsekvensrapport er udarbejdet i forbindelse med godkendelsen og udvidelse af svineproduktionen på Sønderdalvej 8 i Ikast-Brande Kommune, hvor formålet er at vurdere de miljømæssige påvirkninger af svineproduktionen.

Rapporten har til hensigt at give et fagligt og helhedsorienteret overblik over projektets konsekvenser for miljøet og omgivelserne. Den danner grundlag for en oplyst myndighedsbehandling og offentlig dialog i henhold til Miljøvurderingsloven og gældende lovgivning på husdyrområdet.

Projektetet indebærer en godkendelse af de eksisterende stalde i henhold til produktionsareal og udvidelse af produktionsarealet i et eksisterende maskinhus, med fokus på at forene moderne, effektiv husdyrproduktion med hensynet til miljø, natur og naboer.

Miljøkonsekvensrapportens vurderinger omfatter blandt andet emissioner til luft og vand, påvirkninger af natur, støjforhold, lugt og landskabelige hensyn. Derudover er der lagt vægt på at beskrive afværgeforanstaltninger, som skal sikre, at påvirkningerne minimeres mest muligt.

Det er vores håb, at rapporten vil bidrage til en gennemsigtig og kvalificeret vurdering af projektets miljømæssige aspekter og samtidig fremme dialogen med både myndigheder og lokalsamfund.

Ikke teknisk resumé

Ansøger søger om godkendelse af den eksisterende produktion på adressen Sønderdalvej 8 ved Klovborg. Der sker ingen bygningsmæssige ændringer, men der sker en mindre udvidelse i en eksisterende bygning. I forbindelse med godkendelsen søges der lovliggørende tilladelse til 6 fodersiloer.

Ejendommen er beliggende i landzonen, ca. 0,9 km sydøst for Klovborg som er den nærmeste byzone i området. Der er ca. 1,3 km til nærmeste samlede bebyggelse – en del af Klovborg. Nærmeste nabobeboelse ligger i en afstand af ca. 200 m.

Lugtgenerne i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der vil således ikke være lugtgener ved naboerne, udover hvad der må accepteres når man bor på landet.

Der er i tilladelsen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Der er tale om en mindre udvidelse af produktionen i forhold til den nuværende produktion, og i forhold til de hensyn der tages i forhold til naboer og miljø, skønnes produktionen ikke at give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt fra staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

A. Oplysninger om ejer og ejerforhold 2
Forord 3
Ikke teknisk resumé 4
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte 7
Tidligere godkendelser 7
Biaktiviteter 7
B.1 Indretning og drift af anlæg mm. 7
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning 9
B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm. 10
B.3 Forhold til andre husdyrbrug 10
B.4 Beliggenhed og omgivelser 10
Landskabs og planmæssige forhold 12
B.5 Ammoniakemission 13
Natur 13
B.6 Lugtemission 17
B.7 Emissioner og genepåvirkninger 19
Støj 19
Rystelser 20
Lys 21
Fluer og skadedyr 21
Støv 21
Transport 22
Egenkontrol 24
Risici og håndtering 24
B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug 26
Døde dyr 28
Spildevandsmængde 28
Energiforbrug 29
Vandforbrug 30
Reststoffer 30
Foder 30
B.9 Valg af BAT 31
B.10 Grænseoverskridende virkninger 32
IE-husdyrbrug 32
C.1 Foranstaltninger ved ophør 32
C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management 32
Management 32
BAT energi 34
BAT vand 34

BAT – råvarer 35
Samlet BAT-vurdering 35
C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer 35
Miljøkonsekvensrapport 37
E.1-a Udformning, dimensioner mm. 37
E.1-b Forventede indvirkning på miljøet 37
Vandmiljø 37
Natur 38
Naboer/lugt 38
E.1-c Risiko for ulykker mm. 38
E.1-d Væsentlige alternativer 39
E.2 Ikke teknisk resume 39
E.3 Kompetente ekspert 40
F.1-a Husdyrbrugets placering 40
F.1-b Fysiske karakteristika 40
F.1-c Energibehov og forbrug 40
F.1-d Reststoffer og emissioner 40
F.2 Rimelige alternativer 40
F.3 Referencescenarie 40
F.4 40
F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget 42
F.5-b Brugen af naturressourcer 42
F.5-c Emission af forurenende stoffer 42
F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø 42
F.5-e Kumulation 42
F.5-f Indvirkning på klimaet 42
F.5-g Anvendte teknologier 43
F.6 Metoder eller beviser 43
F.7 Påtænkte foranstaltninger 43
F.8 Større ulykker og katastrofer 43
F.9 Ikke teknisk resume 43
F.10 Referenceliste 43
Appendix 1 45
Skitse af indretning 46

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Ansøger søger om at produktionen fremover skal reguleres på baggrund af produktionsarealet. Der opføres ingen nye bygninger på anlægget, men der søges om en mindre udvidelse på 200 m^2 af produktionsarealet i stald 5. Desuden søges lovliggørelse af 6 opstillede fodersiloer og der opstilles en ny silo ved stald 5.

Tidligere godkendelser
7. juni 2010 - § 12 godkendelse
17. januar 2013 – tillæg til godkendelse
9. februar 2016 – tillæg til godkendelse
26. februar 2019 – revurdering af godkendelse

Biaktiviteter
Ingen

B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der opføres ingen nye stalde, i maskinhuset, ny stald 5, inddrages et areal på 200 m^2 til produktionsareal, da der er brug for flere pladser til aflastning/sygestier.

Produktionsarealet udgør samlet 5566 m^2 nettoareal til grise. Staldene er indrettet med delvise spaltegulve med fast gulv og stald 4 med fulddrænede gulve. Desuden er der et mindre dybstrøelsesareal i stald 2. Stald 4 er godkendt med 50-75 % fast gulv, men på godkendelsestidspunktet i 2010 var det kutyme at beskrive staldsystemet ud fra gulvtypen, hvor drænet gulv ofte blev opfattet som fast gulv, selvom der var tale om det der i dag betegnes som fulddrænet gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Nedenstående skema viser nettoarealet. For yderligere udspecificering af produktionsareal se appendix 1 og vedhæftede indretningsskitse.

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m^2)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m^2)
Ansøgt drift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954284) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938858) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
				(#938857) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938862) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
				(#938859) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938821) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938874) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Stald 5	529	Mekanisk ventilation	6 m	(#938879) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	200
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938873) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						**5566**
Nudrift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954282) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938980) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
				(#938955) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938985) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
				(#938983) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938987) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938989) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938991) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						**5366**
8 års drift						
Stald 1	2297	Mekanisk ventilation	6 m	(#954283) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	159
				(#938982) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1545
				(#938981) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	143
Stald 2	2140	Mekanisk ventilation	6 m	(#938986) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	944
				(#938984) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	80
Stald 3	2821	Mekanisk ventilation	6 m	(#938988) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	2144
Stald 4	385	Mekanisk ventilation	6 m	(#938990) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	294
Container	62	Mekanisk ventilation	3 m	(#938992) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	57
Sum						**5366**

Situationsplan

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning
Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholdere tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. 2 af 3 beholdere er overdækkede.

Gyllevognene fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 8600 m^3, som udgøres af 3 gyllebeholder på henholdsvis 1600, 3500 og 3500 m^3, hertil kommer 3600 m^3 på anden ejet ejendom (Linnerupvej 26). Det vurderes ud fra normtal 2025, at der under normale forhold produceres ca. 13.300 m^3 husdyrgødning på ejendommen, som betyder at der skal være minimum 9.950 m^3 opbevaringskapacitet for at leve op til kravet om minimum 9 mdr. opbevaringskapacitet. Der er således på ansøgningstidspunktet tilstrækkelig opbevaringskapacitet på bedriften. Beregning af mængden af husdyrgødning tager udgangspunkt i en produktion på 1200 søer (normtal 6,4 m^3/dyr), 40.000 smågrise (normtal 0,127 m^3/dyr) og 700 slagtesvin (normtal 0,547 m^3/dyr). Det skal understreges at dyreholdet er vejledende og hvad der forventes på ansøgningstidspunktet.

Dybstrøelsen fra den nye stald bliver enten nedpløjet i forbindelse med udmugning eller bragt direkte til biogasanlæg.

Vurdering
Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene om hold af søer og smågrise.

Erhvervsmæssigt nødvendigt
I relation til erhvervsmæssigt nødvendigt gælder det, at det er nye anlæg på ejendommen skal vurderes. Det betyder at lovliggørelsen af de 6 opsatte siloer plus den nye silo ved stald 5 skal vurderes.

Siloer til opbevaring af foder opstilles eller er opstillet i tilknytning til eksisterende bygninger, og de skal anvendes til foder til dyrene i de forskellige stalde. I forhold til stald 3 anvendes der fasefodring af smågrisene og derfor er det nødvendigt at have flere siloer til forskellige foderblandinger. Siloerne er dimensioneret efter produktionens størrelse og behovet for foder til de forskellige faser.

Det følger heraf, at foderfaciliteter til brug for til foder til de dyr der er i staldene, naturligvis er erhvervsmæssige nødvendige for driften af anlægget som landbrug med husdyrproduktion. Siloerne indeholder udelukkende foder til brug på anlægget og siloerne overholder krav til maksimal højde på 12 m og opføres i lyse farver. Der er ikke tale om siloer af industrilignende karakter og samlet set er siloerne nødvendige for at sikre en stabil produktion, en bæredygtig økonomi, en fornuftig udnyttelse af landbrugets ressourcer samt en drift, der lever op til både markedets forventninger og myndighedernes krav.

B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.
Der er ingen reelle anlægsarbejder i forbindelse med godkendelsen. I den nye stald 5 skal der etableres gulv og bokse. Der bliver etableret afløb fra det nye staldafsnit til gyllesystemet. Og der bliver opstillet en fodersilo ved stald 5. Fodersiloer bliver op til 12 m høj. Desuden lovliggøres 6 allerede opsatte fodersiloer. Fodersiloerne er op til 9 meter høje og der er udført i hvid glasfiber.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af ovenstående situationsplan.

B.3 Forhold til andre husdyrbrug
Anlægget er ikke forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. 50 % af geneafstanden til enkelt nabo udgør 127 m, hvilket derfor er den afstand der afgør om der er forureningsmæssig sammenhæng med andre ejendomme.

Der er langt over 127 m til den nærmeste anden husdyrproduktion, og der er derfor ingen anlæg som den ansøgte produktion potentielt kan være forureningsmæssigt forbundet til. Derfor er der ikke vurderet på om der er teknisk eller driftsmæssig sammenhæng med andre anlæg.

B.4 Beliggenhed og omgivelser
I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	828 m	Klovborg	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	3471 m	Lokalplan i Hjortsvang	50 m
Nabobeboelse	193 m	Sønderdalvej 7	50 m

Afstande § 8
Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste…	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	228	25 m	Ja	
Fælles vandindvindingsanlæg	908	50 m	Ja	
Vandløb	18	15 m	Ja	
Dræn	Over 15	15 m	Ja	
Sø	651	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	139	15 m	Ja	
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	15	15 m	Ja	
Naboskel	154	30 m	Ja	

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	5841	Habitat natur	Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	1350	Overdrev	Ja (mindst 10 m)

Vurdering
Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt.

Landskabs og planmæssige forhold
Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde der i kommuneplanen er udlagt med nedenstående særlige retningslinjer. Der er i øvrigt ingen væsentlige planmæssige forhold.

Området er præget af landbrugsproduktion og naturområder, samt spredt bymæssig bebyggelse.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

(Kommuneplan)	Ja	Nej
Bevaringsværdige landskaber		x
Uforstyrrede landskaber		x
Større sammenhængende landskaber		x
Øvrige landskaber		x
Værdifulde Geologiske områder	x	
Kystnærhedszonen		x
Værdifulde kulturarvsområder		x
Kulturhistorisk bevaringsværdi		x
Værdifulde landbrugsområder	x	
Store husdyrbrug	x	
Økologiske forbindelser		x
Potentielle økologiske forbindelser		x
Naturbeskyttelsesområder		x
Potentielle naturbeskyttelsesområder		x
Natura2000		x
Skovrejsning		x
Lavbundsareal		x
Kirkebyggelinjer		x
Skovbyggelinjer	x	
Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer		x
Beskyttede sten- og jorddiger		x
Klitfredning		x
Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave.		x

Skovbyggelinje

Skovbyggelinjer gælder ikke for ændringer på landbrug som er erhvervsmæssigt nødvendige for anlæggets drift som landbrugsejendom og som opføres i tilknytning til eksisterende bygninger. Begge for hold er gældende for det ansøgte.

Vurdering
Anlægget er beliggende i et område der som udgangspunkt er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, geologiske bevaringsværdier og område til store husdyrbrug i Ikast-Brande Kommunes kommuneplan. Der sker ingen ændringer af anlæggets fysiske rammer og der sker derfor ingen ændringer i hvordan anlægget påvirker ovennævnte udpegninger i kommuneplanen. Derfor vurderes anlægget at leve op til Ikast-Brande Kommunes kommuneplan.

Samlet vurdering
Produktionen overholder alle afstandskrav, og samlet vurderes godkendelsen af anlægget er god overensstemmelse med Ikast-Brande Kommunes Kommuneplan.

B.5 Ammoniakemission
Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 5530 kg N/år, hvilket er en stigning på 280 kg N/år både i forhold til den tilladte drift og i forhold til 8-årsdriften.

Natur
Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

Naturtyper	**Fastsat beskyttelsesniveau**
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende *inden* for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende *inden* for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. **total**deposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende *uden* for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. **total**deposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.	Max. **mer**deposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH3-N pr. år inden for 200 m,
2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH3-N pr. år inden for 200-300 m,
3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH3-N pr. år inden for 300-500 m,
4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH3-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH3-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Hvis bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger. I forhold til øvrigt §3 natur er vurderingspunkterne indsat som kategori 3 natur, da det ikke er muligt at vælge øvrig natur som kategori.

Naturkategori	Kumulation	Totaldeposition Kg N/ha/år	Merdeposition Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 natur	2	0,0	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 5,8 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,0 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulation er ligeledes vurderet.
Kategori 2 natur		0,1	-	Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 1,3 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 natur		Op til 0,4	0,0	Den største merdeposition set i forhold til 8 års driften udgør op til 0,0 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.
Øvrig § 3 natur		Op til 0,2	0,0	Nærmeste § 3 natur ligger vest for ejendommen i form af en sø. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til 0,0 kg N/ha/år.

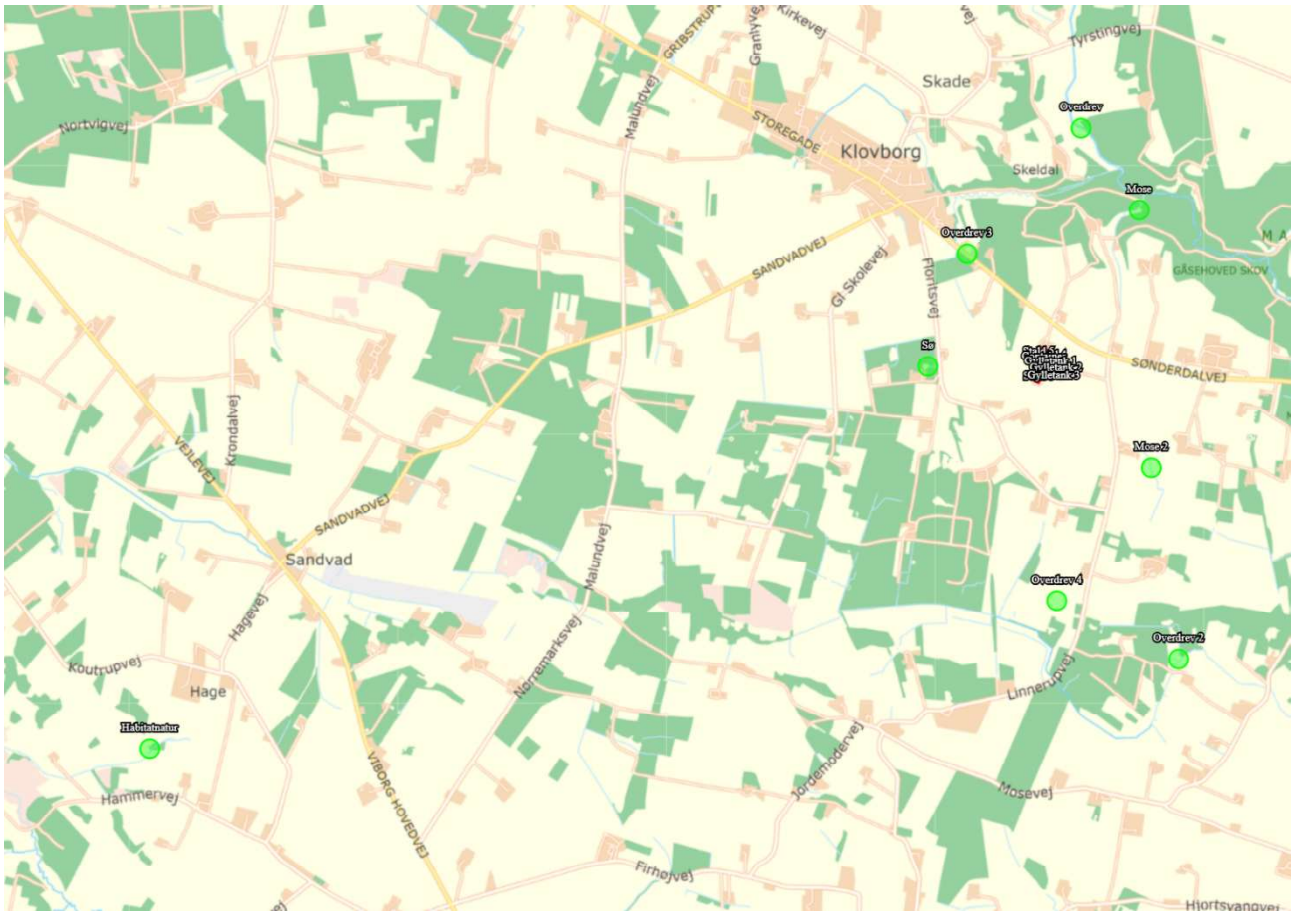

Naturpunkter omkring anlægget

Vurdering
Der er jf. ovenstående ingen væsentlig påvirkning af omkringliggende naturområder.

Beskyttede arter
Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 ”Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV” fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 ”Overvågning af arter 2004-2011” fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder		X
Markfirben	X	
Stor vandsalamander		X
Spidssnudet frø		X
Arter af flagermus		X

Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.

En søgning i Danmarks Naturdatabase viser følgende bilag IV arter i området.

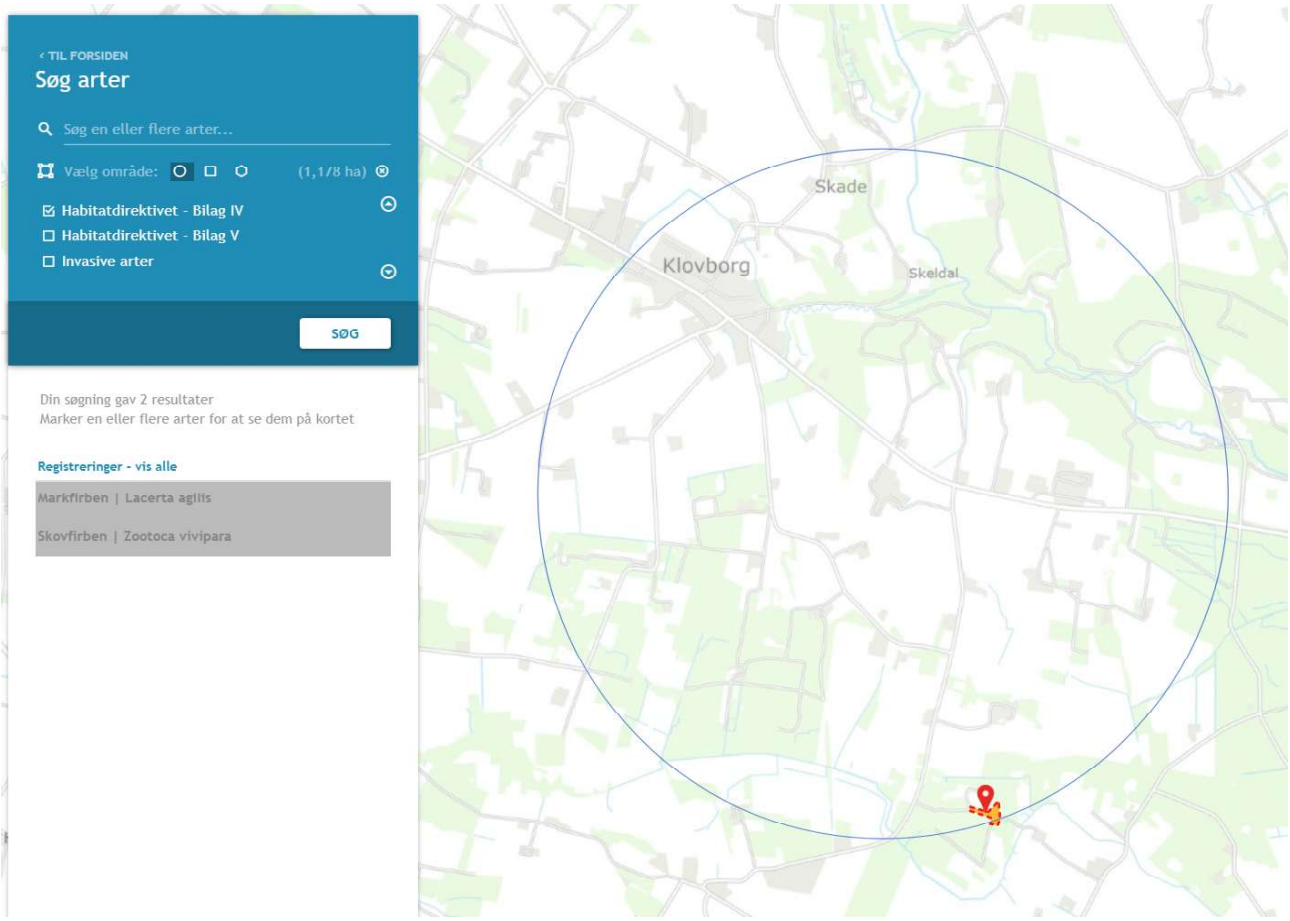

Det nærmeste område hvor der er registreret bilag IV-arter (firben) ligger i en afstand af ca. 1,8 km syd for anlægget. For at vurdere ammoniakdepositionen til området er punkter indsat som et kategori 3 naturpunkt i husdyrgodkendelse.dk, uagtet at der ikke er tale om kategori 3 natur, men det er den eneste måde at vurdere ammoniakdepositionen. Den totale ammoniakdeposition til området beregnes til 0,0 kg N/ha/år, og derfor er der ingen påvirkning af området af ammoniak. Det er vurderet at ammoniakdeposition er den eneste potentielle miljøpåvirkning fra landbruget som kan medføre en påvirkning af bilag IV arters levesteder. Da der ikke er en påvirkning af området, vurderes produktionen ikke at påvirke hverken tilstedeværelsen af eller leve- og forurageringssteder for bilag IV arten.

For de øvrige arter gælder at der ikke er registreringer i området, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Der er i området ikke registreret flagermusarter. Det er dog sandsynligt at der findes flagermus i området. I forbindelse med tilladelse af anlægget sker der ingen ændringer af bygningsmassen og der vil ikke blive fjernet ledelinjer eller nedrevet bygninger. Gamle landbrugsbygninger kan potentielt være levested for flagermus. Da der ikke sker ændringer, vurderes der ikke at ske en påvirkning af leve- eller fourageringssteder for flagermus.

Vurdering
Ejendommen overholder alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur og det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende kategori 1, 2 og 3 natur.

I forhold til øvrig § 3 natur er depositionen under afskæringskriteriet på 1 kg N/ha/år, hvorfor der, som altovervejende hovedregel, ikke vil være en øget påvirkning af området, og det konkluderes at der ikke sker en påvirkning der vil medføre en ændringen af tilstanden af § 3 natur.

Ligeledes gælder, at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter. Der er ingen eller minimal påvirkning af de registrerede leveområder for bilag IV arter. Derfor vurderes eventuel tilstedeværelsen af bilag IV arter omkring ejendommen at være foreneligt med den produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse til ændringer på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arterne.

B.6 Lugtemission

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort produktionsareal der er på ejendommen og hvilken type dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	44842	89701	44842	89701
Ansøgt drift	46022	91121	46022	91121
Forskel	1180	1320	1180	1320

Som angivet i tabellen er der en mindre stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse uden landbrugspligt, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Floritsvej 5	0	NY	253,3	227,7	407,6	Ja
Sønderdalvej 7	0	NY	253,3	253,3	306,5	Ja
Sandvadvej 7	0	NY	590,3	590,3	1353,1	Ja
Flåris Gde., Klovborg	0	NY	789,4	789,4	934,1	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone

Konsekvenszone: 1004 m

Kumulation
I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone. Afstanden regnes til et vægtet tyngdepunkt ved de andre produktioner. Der ligger ingen andre produktioner indenfor ovennævnte afstande der betyder at kumulationen skal inddrages i vurderingerne.

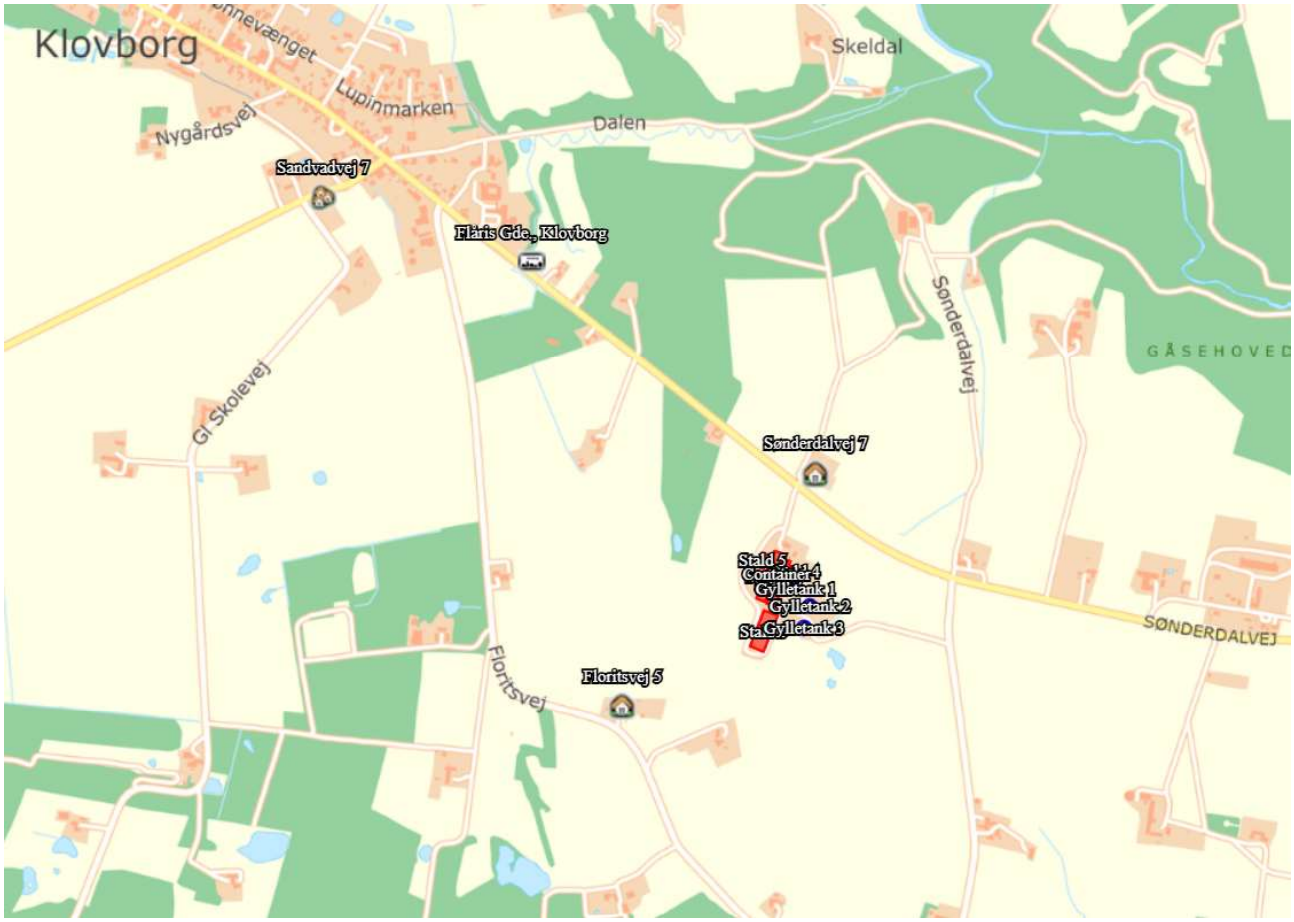

Naboer

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Dette samme gælder boliger ejet af ansøger.

Vurdering
Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og dermed vil der ikke være en væsentlig gene for omkringboende udover hvad der må accepteres.

B.7 Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Støjgener fra et landbrug med grise kan komme fra flere kilder, og de kan have betydelig indflydelse på både dyrevelfærd og omgivelserne. Her er nogle af de primære støjkilder:

1. **Lyde fra grisene**: Grise kommunikerer ofte med hinanden gennem grynt, skrig og andre lyde. Disse lyde kan skabe en konstant baggrundsstøj i landbrugsområdet.

2. **Maskiner**: Landbruget anvender forskellige maskiner som foderautomater, ventilationssystemer og landbrugsmaskiner, der genererer støj under drift. Det kan omfatte traktorer og andre redskaber, der bruges i forbindelse med driften.
3. **Transport**: Støj fra transport af grise til og fra anlægget, herunder lastbiler og andre køretøjer, kan bidrage til støjbelastningen.
4. **Behandling og fodring**: Lyd fra aktiviteter som fodring, rengøring og behandling af dyrene kan også være en kilde til støj.
5. **Bygninger**: Støjen kan også forstærkes af de bygninger, hvor grisene holdes. Dårligt isolerede vægge kan lade lydene slippe ud og påvirke nærliggende beboelser.

Støjgener fra grisehold kan have sundhedsmæssige konsekvenser for både dyr og mennesker, herunder stress og generel utilfredshed. Det er derfor vigtigt at overveje støjreducerende foranstaltninger, såsom bedre isolering af bygninger, brug af moderne teknologi og planlægning af landbrugsaktiviteter for at minimere støjbelastningen.

Driftsperiode for støjkilder
Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af f.eks. kørsel fra gylletank til udbringning på marken kan afvige herfra, da udbringningen er afhængig af vejret.

I forbindelse med fodring vil der kunne være støj fra ejendommen. Fodring foregår typisk i perioden 7-18 på hverdage og foderanlægget er afskærmet mod omgivelserne af bygninger.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkilder
Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødig tomgangskørsel undgået.

Der er etableret en indkørsel fra Linnerupvej til anlægget. Ved denne indkørsel er der ingen naboer, hvilket betyder at der ikke vil være støjgener fra accelererende lastbiler.

Vurdering
Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende. Der er i øvrigt god afstand til nærmeste naboer, hvilket betyder at der ikke vil være væsentlig støj ved naboerne.

Rystelser
Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10^{-6} m/s2) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering
I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ingen naboer tæt på anlægget, og der ligger ingen naboer langs med indkørslen til anlægget eller ved udkørslen til Linnerupvej. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give væsentlige gener for omgivelserne..

Lys
Lysforhold
På ejendommen opsættes ikke projektører eller lignende kraftig udendørs belysning. Der er vinduer i staldbygningerne, hvorfra der kan opstå lysudfald.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger
Lyset vil udelukkende være tændt på det niveau som er beskrevet i Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav, hvor det bl.a. er et krav at der er mindst 8 timers uafbrugt lys, eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering
Det ansøgte projekt vil ikke medføre mere belysning end i nudriften. Med de hensyn der tages i forhold til lys forventes det ikke, at ejendommens belysning vil have en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Fluer og skadedyr

Skadedyr
Generel bekæmpelse af skadedyr
I tilfælde af skadedyrsangreb vil der blive iværksat bekæmpelse af skadedyr fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener
Kemisk fluebekæmpelse fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer. Der anvendes rovfluer evt. kombineret med kemisk bekæmpelse.

Rottebekæmpelse
Bekæmpelse af rotter fortages efter gældende lovgivning. Der anvendes privat rottebekæmpelse. Strategi vedr. bekæmpelsen aftales løbende med rottefængeren.

Vurdering
Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse, så der ikke vil være en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv
I forbindelse med levering af tilskudsfoder kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Udfordring i sig selv vil ikke forårsage væsentlige støvgener.

Tilskudsfoder blæses ind i fodersiloerne. Alt håndtering af foder foregår inde i staldene og er derfor afskærmet fra omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger
Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, men der er ikke er beboelser beliggende op af ikke befæstede veje, hvilket betyder at der i forbindelse med færdsel ikke vil opstå støvgener der kan påvirke andre.

Fodersiloer er monteret med støvcykloner som reducerer støv til omgivelserne.

Støv genereret af grisene, bl.a. hår og hud, begrænses ved at anvendes overbrusning.

Vurdering
På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og det faktum at der ikke ligger naboer op ad ikke befæstede veje omkring anlægget, samt husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering, vurderes det, at det ansøgte, ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Transport
Opgørelsen af transporter i nedenstående skema omfatter at 1 transport er lig med til- og frakørsel fra anlægget.

	Antal/ år	Antal/ År
Transport af tilskudsfoder	208	208
Korn	200	200
Halm	20	20
Afhentning af grise	104	104
Levering af dyr	7	7
Afhentning af døde dyr	104	104
Udbringning husdyrgødning - gylle	530	530
Affald	12	12
Dybstrøelse	0	6
Transporter i alt	1185	1191

Vurdering af transportveje til og fra ejendommen
Hovedparten af transport til og fra ejendommen foregår med direkte adgang til den offentlige vej Linnerupvej. Der er også en direkte indkørsel fra Sønderdalvej, men denne anvendes hovedsagelig til personbils transporter. Langs med Linnerupvej findes der andre beboelser, men der ligger ingen beboelser langs med ejendommens udkørsel.

Interne transportveje

Størstedelen af transporterne er med gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en mindre stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 7-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage indenfor normal arbejdstid. Hvis der – undtagelsesvist er transporter efter kl. 18 – vil de foregå via Linnerupvej indkørslen, dog undtaget almindelig personbilstrafik.

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: *" Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet."*

Vurdering
Der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen og det vurderes på den baggrund, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentligt gener for de omkringboende.

Egenkontrol
Egenkontrol er en vigtig metode til at sikre dyrevelfærd, fødevaresikkerhed, og overholdelse af lovgivningen. Her er egenkontrol for anlægget:

1. **Dokumentation af dyrehold**:
    - Holder journaler over medicinadministration og vaccinationsprogrammer.
2. **Sundhedsovervågning**:
    - Gennemfører regelmæssige sundhedstjek af grisene for at identificere sygdomme eller skader tidligt.
    - Overvågning af symptomatologi for at opdage potentielle udbrud af sygdomme.
3. **Hygiejne- og sanitetstiltag**:
    - Grundig rengørings- og desinfektionsplan for stalde og udstyr.
    - Sørger for, at personalet er trænet i hygiejnepraksis for at reducere risikoen for smitte.
4. **Foder- og vandkvalitet**:
    - Overvåger kvaliteten af foder og vand.
    - Sørger for, at foder og vand er tilgængeligt i tilstrækkelige mængder for at sikre dyrenes sundhed.
5. **Miljøovervågning**:
    - Overvågning af temperatur, luftkvalitet og støjniveau i staldmiljøet.
    - Regelmæssige inspektioner af staldforhold kan hjælpe med at identificere behov for forbedringer.
6. **Træning og uddannelse af personale**:
    - Uddanner medarbejdere i dyrevelfærd, sundhedsforanstaltninger og korrekt håndtering af grisene.
    - Gennemfører regelmæssige opdateringer og træningskurser for at holde personalet informeret om bedste praksis.
7. **Beredskabsplan**
    - Udarbejdet beredskabsplan for sygdomsudbrud eller uforudsete hændelser.
    - Etabler et klart kommunikationssystem til rapportering af usædvanlige hændelser.
8. **Evaluering og rapportering**:
    - Gennemfører regelmæssige interne audits for at vurdere effektiviteten af egenkontrolsystemet.
    - Udarbejder rapporter om fundne problemer, iværksatte foranstaltninger og resultaterne.
9. **Gyllebeholder**
    - Logbog for overdækningen og for flydelag

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Risici og håndtering

1. Risici ved opbevaring og håndtering af gylle

- Gylleudslip ved tankbrud, overløb eller uheld ved pumpning kan forurene vandløb, søer og grundvand.
- Metan- og svovlbrinteudvikling i gylletanke udgør en eksplosions- og kvælningsfare, særligt ved utilstrækkelig ventilation.
- Fejl under udbringning af gylle kan føre til utilsigtet spredning til beskyttede naturområder eller vandløb.

2. Brandfare

- Elektriske installationer og varmekilder i staldbygninger kan forårsage brande, især i kombination med støv og organiske materialer.
- Brand i halm eller foder ved selvantændelse, dårlige opbevaringsforhold eller varmgang.
- Mangelfuld brandsikring, herunder manglende brandsektionering eller automatisk brandalarmering.

3. Håndtering af medicin og kemikalier

- Fejldosering af medicin kan skade dyrevelfærd eller føre til reststoffer i kød.
- Spild af desinfektionsmidler og rengøringskemikalier kan forurene jord og vand eller skade arbejdsmiljøet.
- Forkert opbevaring af kemikalier kan medføre forgiftningsfare for både mennesker og dyr.

4. Risiko for smitte og sygdomsudbrud

- Sygdomsudbrud som afrikansk svinepest eller salmonella kan have store økonomiske og dyrevelfærdsmæssige konsekvenser.
- Fejl i smitteforebyggelse (biosikkerhed) – fx ved uvedkommendes adgang eller dårlig rengøring – øger risikoen for infektioner.

5. Arbejdsmiljørelaterede risici

- Skader ved håndtering af dyr, især ved flytning af store svin, kan føre til alvorlige arbejdsulykker.
- Lange arbejdsdage, fysisk belastning og støj udgør en risiko for slid og stress hos ansatte.
- Ulykker med maskiner og udstyr (fx fodringsanlæg, ventilationssystemer, gyllepumper) er en væsentlig risikofaktor.

6. Bygningsmæssige forhold og tekniske fejl

- Nedstyrtning af tagkonstruktioner, særligt ved snebelastning eller mangelfuld vedligeholdelse.
- Ventilationssvigt kan føre til iltmangel og dødelighed blandt dyrene.
- Fejl på foder- og vandingsanlæg kan medføre mistrivsel eller dødelighed i besætningen.

7. Miljørisici ved ekstreme vejrforhold

- Skybrud og oversvømmelse kan føre til overfyldte gylletanke eller erosion omkring anlægget.
- Tørke og varmebølger kan medføre dårlig ventilation og varmebelastning hos grisene.

Skema med oversigt over konsekvens og afværgeforanstaltninger

Risikotype	Sandsynlighed	Konsekvens	Afværgeforanstaltninger
Gylleudslip	Moderat	Høj – forurening af jord og vand	Regelmæssig kontrol af gylletanke og sikker udbringning. Etableret jordvold mod åbent vandløb.
Brand i staldbygning	Lav	Meget høj – dyretab og bygningsskader	Installering af brandalarmer og elektrisk eftersyn
Fejldosering af medicin	Moderat	Moderat – dyrevelfærd og fødevaresikkerhed	Uddannelse i korrekt medicinhåndtering og opbevaring
Sygdomsudbrud (fx afrikansk svinepest)	Lav	Meget høj – hele besætninger kan aflives	Høj biosikkerhed og adgangsrestriktioner
Skader ved håndtering af dyr	Høj	Moderat – arbejdsskader	Træning i sikker dyrehåndtering
Ventilationssvigt	Moderat	Høj – kvælning og dyredødelighed	Automatisk overvågning og nødventilation
Skybrud og oversvømmelse	Stigende	Moderat – risiko for gylleoverløb og erosion	Opmærksomhed omkring erosion, dræn

			og beredskab ved varsling

Vurdering
Med ovenstående fokuspunkter, konsekvensberegninger og afværgeforanstaltninger, vurderes det at der er fokus på potentielle risici og der er foretaget tilstrækkelige overvejelser i relation til at begrænse potentielle skader for miljø, dyr og mennesker.

B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug
Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages. Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf. Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

1) Affaldsforebyggelse.
2) Forberedelse med henblik på genbrug.
3) Genanvendelse.
4) Anden nyttiggørelse.
5) Bortskaffelse.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingsegnet, deponeringsegnet eller farligt affald i henhold til Ikast-Brande Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmodtager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.
Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:
- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:
- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.

- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Det vurderes, at husdyrbruget kan producere farligt affald, herunder for eksempel:
- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Vurdering
Ejendommen er omfattet af § 16a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Ikast-Brande Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Affaldsmængder
Nedenstående angiver anslåede og forventede mængder af affald årligt.
Fast affald

Affaldstype	Opbevarings-sted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år i kg	EAK-kode	ISAG-kode
Kanyler i særlig beholder			Kommunal modtagestation		18.02.02	05.13
Fast affald:						
Tom emballage (papir)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	25	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.02	52.00
Tom emballage (pap)	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.01	
Bigbags af PE-plast	Værksted	Affaldsordning	Godkendt modtageanlæg	50	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation		20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Rest efter sortering	Værksted	Aftale m. privat vognmand	Godkendt modtageanlæg	200	Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Vurdering
Når de nationale regler for affaldsbortskaffelse og håndtering, samt de kommunale affaldsregulativer efterleves, vurderes det at affaldshåndteringen ikke giver anledning til væsentlige gener eller forurening.

Døde dyr
Døde dyr overdækkes med kadaverkappe indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads ved indkørslen ved Linnerupvej.

Kemikalier generelt
Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Pesticider
Der opbevares ingen pesticider på anlægget.

Oliekemikalier
I værkstedet opbevares olie og øvrige oliekemikalier. Alle olieholdige materialer opbevares på fast gulv og der er ingen afløb. Der er materiale til opsugning af splid.

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m³ /år efter godkendelse	Afledes til	Rense-foranstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1750 m³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand	200 m³	Nedsivning	Septiktank

Beskrivelse af spildevandstilledning
1750 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning i forbindelse med godkendelsen.

Beskrivelse af spildevandsafledning
Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand afledes til nedsivning.

Tagvandet afledes til nedsivning gennem dræn som løber til vandløbet øst for anlægget.

Afløbsplan

Vurdering
Afledningen af spildevand vurderes ikke at medføre en væsentlig gene eller risiko for forurening af jord eller grundvand.

Energiforbrug

Energi

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	360.000 kwh	360.000 kwh
Varme	Varmegenindvinding	Varmegenindvinding

Elforbruget på husdyrbruget går primært til belysning og drift af teknisk udstyr.

Energibesparende foranstaltninger:
Der anvendes frekvensstyret ventilation og LED belysning.

Der anvendes også gyllekøling til genindvindning af varme til brug i opvarmning af klimastald og farestald.

Vurdering

Elforbruget vurderes at være på et rimeligt niveau for en produktion af den ansøgte størrelse.

Vandforbrug

Vand

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	13.000 m^3	13.000 m^3
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	1750 m^3	1750 m^3

Forbruget af vand i nudrift er ud fra faktisk forbrug, der forventes ingen stigning.

Bedriften forsynes vand fra fælles vandværk. Der forventes ingen væsentlige ændringer af vandforbruget i forbindelse med godkendelsen.

Vandbesparende foranstaltninger
Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Vurdering
Vandforbruget er omkring normforbruget, og vurderes derfor at være indenfor hvad der kan forventes af en produktion i den størrelse.

Reststoffer
Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor og kvælstof. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Foder
Der anvendes færdigblandet tørfoder. Alt håndtering af foder foregår i foderladen eller der fodres direkte fra siloer placeret ved de respektive stalde.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på anlægget og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Fasefodring er en fordel i svineproduktionen, fordi grisens næringsbehov ændrer sig markant i takt med væksten, og en mere præcis tilpasning af foderet giver både biologiske og økonomiske gevinster. Når man opdeler fodringen i forskellige faser, får grisen præcis den mængde energi, protein, aminosyrer, mineraler og vitaminer, den har brug for på et givent tidspunkt. Det betyder, at man undgår at give et unødigt højt næringsindhold til dyr, der ikke længere har behov for det, og samtidig sikrer man, at de yngste dyr får et foder, der understøtter hurtig og sund vækst.

Denne målrettede tilgang reducerer foderforbruget og forbedrer foderudnyttelsen, fordi næringsstofferne bliver udnyttet mere effektivt. Det fører ofte til lavere produktionsomkostninger, da foder er den største udgiftspost i svineproduktion. Samtidig mindsker fasefodring den mængde kvælstof og fosfor, der udskilles i gødningen, hvilket gør produktionen mere miljøvenlig og reducerer risikoen for overbelastning af jorden.

Derudover kan fasefodring være med til at forbedre grisens sundhed og trivsel. Ved at undgå overforsyning af visse næringsstoffer reducerer man risikoen for stofskiftebelastninger, og en mere præcis ernæring støtter en stabil vækstkurve og et stærkere immunforsvar. Samlet set giver fasefodring altså en mere bæredygtig, økonomisk og dyrevelfærdsorienteret produktion, fordi foderet tilpasses dyrenes faktiske behov gennem hele opvæksten.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimerer anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering
Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse. Fasefodring og afvendelsen af fytase sikrer overholdelse af særreglen §55 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug
Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Ikast-Brande Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Affald sorteres i fraktioner og bortskaffes til genanvendelse.
- Deponeringsegnet affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig.
- Olietanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Ikast-Brande Kommune.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet og alderen på staldene. Der er ingen ændringer i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.

B.9 Valg af BAT
Der anvendes delvist faste gulve i langt de fleste stalde og 2 af 3 gylletanke er overdækkede.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav	5079	451	5530

Kg N/år			
Faktisk emission Kg N/år	5079	451	5530
Forskel Kg N/år			0
BAT krav overholdt			Ja

Vurdering
Ejendommen lever op til BAT kravene.

B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug, da der er over 750 stipladser til søer på ejendommen.

C.1 Foranstaltninger ved ophør

I forbindelse med ophør vil der senest 4 uger efter ophør blive indsendt et oplæg til kommunen i henhold til § 38 k stk. 1 i lov om forurenet jord. Oplægget vil omfattet en redegørelse for at der bliver foretaget de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Oplægget vil bl.a. omfatte nedenstående:

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management

Management

Medarbejdere
De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Oplæring
Der er oplæringsprogrammer for ansatte i relation til relevant lovgivning, herunder miljøgodkendelsen, beredskabsplanen, vedligeholdelse af udstyr.

Beredskabsplan
Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn
Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 5 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger
De eksisterende stalde er løbende vedligeholdt og det forventes ikke at der skal foretages gennemgribende renovering af de eksisterende stalde før om 20 år.

Samlet BAT indenfor management
Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorisonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der deraf følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald kildesorteres og bortskaffes til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering
Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og de omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde
Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Miljøledelsessystem
Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
2) fastsætte miljømål,
3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

BAT energi
Energibesparende foranstaltninger

Belysning:
- Der anvendes energibesparende belysning.
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode kan lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:
Der opbevares korn i silo. Det tilstræbes at høstekornet med så lav vandprocent at kornet ikke skal tørres, men enkelte år vil tørring af korn være nødvendigt.

Transport:
Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter, bl.a. ved at køre med fulde læs af grise.

Ventilation:
Der er undertryksventilation med vægventiler i alle stalde. Alt ventilation er med E/C styring. Der er separat styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også, at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Derved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og med at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

BAT vand
Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler med opsamling. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrenser og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

BAT – råvarer
Der er på bedriften stor opmærksomhed på at minimerer anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Jævnlig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Samlet BAT-vurdering
Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer
For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:
- gylleforsuring
- luftrensning
- gyllekøling

BAT niveauet er overholdt på husdyrbruget og men det er vurderet at øvrige alternativer medfører en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

Der anvendes dog gyllekøling på anlægget, hvor det er muligt at køle i både klimastald og farestald. Men gyllekøling er ikke en del af BAT kravet i den gældende godkendelse og det er derfor valgt ikke at inddrage effekten af gyllekølingen i beregningerne af anlæggets miljøbelastning.

Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende afsøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

E.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

	Grund-plan ca.	Byg-nings-højde ca.	Tag-hæld-ning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald 1	2300 m^2	6,5 m	20	Røde sten, gråt tag	Søer
Stald 2	2140 m^2	5 m	30	Røde sten, gråt tag	Søer
Stald 3	2820 m^2	7 m	20	Elementer grå, gråt tag	Smågrise
Stald 4	385 m^2	5 m	20	Røde sten, gråt tag	Slagtesvin
Stald 5	530 m^2	6 m	20	Røde stålplader, gråt tag	Søer
Gylletank	401 m^2	3 m		Elementer	Gylle
Gylletank 2	702 m^2	8 m		Elementer, grå overdækning	Gylle
Gylletank 3	750 m^2	8 m		Elementer, grå overdækning	Gylle

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

E.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Husdyrbruget forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofkvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Husdyrbrugets forventede potentielle væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:
- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

Vandmiljø

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf.

anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

Kumulation
Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men i Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildeles den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

Natur
Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

Kumulation
Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriftens tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

Der er to andre ejendom indenfor en afstand der medfører kumulationen. Kumulationen er derfor inddraget i vurderingen.

Naboer/lugt
Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støv og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes.

Bedriften overholder disse afskæringskriterier og derfor vurderes bedriften ikke at påvirke miljøet væsentligt med hensyn til lugt.

Kumulation
I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke andre produktioner indenfor disse afstande og derfor er kumulationen med andre husdyrbrug ikke inddraget i vurderingen.

E.1-c Risiko for ulykker mm.

Risikoen for ulykker på et landbrug med søer er betydelig og varierer afhængig af arbejdsrutiner, faciliteter, dyreadfærd og sikkerhedskultur. Her er en oversigt over de vigtigste risikofaktorer:

1. Håndtering af søer

- Aggressiv adfærd: Søer kan være tunge og voldsomme, især ved stress eller trængsel. Der er risiko for at blive bidt, skubbet eller væltet.
- Fodring og flytning: Under fodring eller flytning af svin er tempoet højt, og uopmærksomhed kan føre til fald eller sammenstød.

2. Maskiner og udstyr
   - Foderanlæg, ventilationssystemer og gylleanlæg indebærer fare ved reparation, rengøring eller tilstopning.
   - Skære- og boreværktøj: Vedligeholdelse og reparation kræver ofte brug af elektrisk værktøj med risiko for snitsår og elektrisk stød.

3. Gasser og luftkvalitet
   - Gylletanke: Gasser som svovlbrinte (H□S) og ammoniak kan være dødelige selv i små koncentrationer. Risikoen er størst ved omrøring.
   - Dårlig ventilation: Øger risiko for hovedpine, svimmelhed og på længere sigt lungeskader.

4. Ergonomi og fysisk belastning
   - Tunge løft og dårlige arbejdsstillinger ved fx flytning af foder, strøelse eller dyr.
   - Glatte og våde gulve: Øger risiko for faldskader.

5. Brand og el
   - Brandfare pga. støv, højt energiforbrug og elektrisk udstyr.
   - Manglende vedligeholdelse af elinstallationer kan øge risiko for kortslutning og brand.

Særlige risikogrupper
- Unge eller uerfarne medarbejdere har større risiko for ulykker pga. manglende rutine.
- Ensomt arbejde: Gør det vanskeligt at få hjælp hurtigt ved ulykker.

Forebyggelse
- Træning i sikker håndtering af dyr og maskiner.
- Godt designede stalde og arbejdsforhold.
- Brug af personlige værnemidler (handsker, sko, høreværn, åndedrætsværn).
- Regelmæssig vedligeholdelse af udstyr.
- Udarbejdelse af arbejdspladsbrugsanvisninger (APV).

E.1-d Væsentlige alternativer

Husdyrbruget har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, og lever op til det vejledende BAT niveau for ammoniak.

Udvidelse finder sted i den eneste bygning som der ikke anvendes til husdyrproduktion i dag, og derfor er der ingen reelle væsentlige alternativer.

E.2 Ikke teknisk resume

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Staldsystemerne i hoveparten af staldene er med delvis spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- 2 af 3 af gyllebeholderne er overdækket.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

E.3 Kompetente ekspert
Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.

F.1-a Husdyrbrugets placering
Der henvises til punkt B.4

F.1-b Fysiske karakteristika
Der henvises til punkt E.1-a

F.1-c Energibehov og forbrug
Der henvises til punkt B.8

F.1-d Reststoffer og emissioner
Der henvises til punkterne B.5 for ammoniak, B.6 for lugt, B.7 for Støj, rystelser og støv og B.8 for affald

F.2 Rimelige alternativer
Ændringerne på anlægget i forbindelse med godkendelsen består udelukkende af en mindre udvidelse i en eksisterende bygning samt opsætninger af siloer i tilknytning til staldene. Da alle ændringer foregår indenfor eksisterende bygningsrammer, findes der derfor ikke rimelige alternativer, da alle alternativerne vurderes ikke at være sammenlignelige med det ansøgte. Eneste alternativ er referencescenariet.

F.3 Referencescenarie
Referencescenariet i den ansøgte produktion vurderes at være den eksisterende produktion og eksisterende produktionsbygninger. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugserhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides. Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser det giver.

F.4
Generelt gælder for alle nedenstående forhold, at det vurderes at husdyrbrugets påvirkning hovedsageligt er begrænset til lokalområdet, dog undtagen klimagasser. Projektets direkte indvirkninger er beskrevet, og der vurderes ikke at være væsentlige sekundære eller langsigtede

virkninger. Det er vurderet at de miljøbeskyttelsesmål der er vedtaget i Danmark og EU er implementeret i den gældende lovgivning for området, og at der i den kontekst ligeledes er foretaget vurderinger af effekten af de enkelte påvirkninger både lokalt og internationalt.

Befolkningen og menneskers sundhed
Der er ingen forventning om at husdyrbruget vil påvirke befolkningen eller menneskers sundhed. Husdyrbruget er placeret med god afstand til tættere befolkede områder og den potentielle påvirkning af sundheden vurderes at være begrænset til de nærmeste omgivelser omkring husdyrbruget. Ifølge Miljøstyrelsens vurdering af luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø, er der ikke angivet en direkte effekt at luftforureningen fra husdyrbrug på menneskers sundhed.

Biodiversiteten
Biodiversiteten kan potentielt påvirkes af husdyrbrugets emission af ammoniak. Miljøstyrelsen har fastlagt en række faste definerede naturkategorier som er oplistet i punkt B.5. Her fremgår ligeledes naturkategoriernes sårbarhed for ammoniak. Det vurderes derfor at så længe sårbarhederne i forhold til ammoniak overholdes vil der ikke være en påvirkning af biodiversiteten fra husdyrbruget.

Jordarealer og jordbund
Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en løbende påvirkning af jordbunden eller jordarealet. I forbindelse med anlægsfasen har der været en påvirkning helt lokalt, men denne påvirkning vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på miljøet.

Vand
Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en påvirkning af vandressourcerne som følge af husdyrbrugets placering eller drift.

Luft og Klima
Luften påvirkes med udledning af ammoniak og lugt. Disse faktorer kan have en ikke uvæsentlig lokal påvirkning, men udover nærområdet vurderes påvirkningerne at være af underordnet karakter.

I relation til emission af klimagasser har det ikke været muligt at finde empiriske data der gør det muligt direkte at kvantificere effekten af det enkelte husdyrbrug. Men ifølge Mette Hjort Mikkelsen et al kommer 20 % af udledningen af klimagasser til atmosfæren i Danmark fra husdyrproduktionen. Det er derfor en ikke uvæsentlig mængde klimagasser der udledes fra husdyrproduktionen.

Det har ikke været muligt at finde kilder, der gør det muligt at sammenligne emissionen af drivhusgasser fra dansk husdyrproduktion, med husdyrproduktion i f.eks. Østersølandene. Denne sammenligning vurderes at være relevant i forhold til, at den samlede produktion af fødevarer ikke kan forventes at falde i de kommende år, som følge af befolkningstilvæksten. Derfor, for at kunne vurdere effekten af en reduktion af klimagasser i dansk husdyrproduktion, vil det være nødvendigt at vurdere hvad evt. store krav til reduktion af klimagasser vil betyde af udflytning af husdyrproduktion til lande med mindre skrappe miljøkrav end de danske. Atmosfæren er ligeglad om klimagaserne kommer fra Danmark eller fra Polen.

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at påvirke klimaet mere end et tilsvarende husdyrbrug i Danmark, og det vurderes at yderligere indgreb i forhold til klimaet, bør være gennem generel regulering.

Kulturarv og landskab

Husdyrproduktionen er beliggende i et område med landskabelige værdier men uden kulturarv. Der sker der ingen bygningsmæssige ændringer. Den landskabelige påvirkning er vurderet i afsnit B.4. Det vurderes derfor at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af disse forhold.

F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget

Der vil være en minimal anlægsfase i forbindelse med ændringerne til stald i det eksisterende maskinhus. Anlægsfasen vil medføre et mindre antal ekstra transporter, men der forventes ikke at være støv og støj i forbindelse med anlægget.

Tilstedeværelsen af husdyrbruget vil påvirke næromgivelserne med ammoniak, lugt, støj og støv. Disse forhold er behandlet under punkt B.5, B.6 og B.7. Samlet set vurderes tilstedeværelsen, ud fra objektive kriterier opstillet af Miljøstyrelsen i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke at føre til en væsentlig påvirkning af området.

F.5-b Brugen af naturressourcer

Brugen af naturressourcer begrænser sig til vandforbrug til drikkevand. Der er indført miljøledelse på husdyrbruget og som en naturlig del heraf sker der en løbende monitering af vandforbruget. Vandressourcen er i øvrigt ikke begrænset i området. Det vurderes derfor at der ikke vil være en påvirkning af vandressourcen.

F.5-c Emission af forurenende stoffer

Emission af ammoniak og lugt vurderes at være den væsentligste kilde til påvirkning af miljøet fra husdyrbruget. Begge forhold er vurderet i afsnit B.5 og B.6 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Forhold som støj og vibrationer mm. er behandlet og vurderet i afsnit B.7 Nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Bortskaffelsen af og genanvendelsen af affald er behandlet i afsnit B.8 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner

F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø

I henhold til afsnit E.1-c og afsnit F.4, vurderes faren for menneskers sundhed, kulturarv og miljøet som værende ikke væsentlig.

F.5-e Kumulation

Under punkt B.5 er kumulationen i relation til særlig sårbar natur i nærheden af husdyrbruget vurderet. Det forventes ikke at projektet medfører en påvirkning af de nærmeste særligt sårbare områder. Kumulation i forhold til naboer er ligeledes vurderet.

F.5-f Indvirkning på klimaet

Husdyrbrug påvirker atmosfæren med udledning af særligt klimagasserne metan og lattergas (Sven g. Sommer et al, 2007). I henhold til Mette Hjort Mikkelsen et al udgør drivhusgasserne fra husdyrbrug ca. 20 % af den samlede udledning af drivhusgasser fra Danmark. Det har ikke umiddelbart været muligt at finde empiriske tal der gør det muligt at kvantificere den specifikke udledning fra husdyrbruget. Det vurderes dog heller ikke som relevant idet vurderingen af effekten alligevel skal foretaget i kumulation med øvrige emissioner af drivhusgasser, herunder den samlede udledning i Danmark. I forhold til den samlede udledning af drivhusgasser i Danmark er den ansøgte produktion og dermed emission ubetydelig, og det vurderes derfor at det ansøgte

projekt i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet i forhold til udledningen af klimagasser, men det kan ikke udelukkes at projektet i kumulation med den øvrige udledning af drivhusgasser i Danmark og resten af verden, kan medføre en negativ påvirkning af klimaet. Det vurderes dog ikke som en rimelig udfordring at løse denne problematik i en konkret miljøgodkendelse.

F.5-g Anvendte teknologier
Der anvendes delvist spaltegulv med fast gulv og overdækning af gyllebeholdere.

F.6 Metoder eller beviser
Der er ikke identificeret væsentlige virkninger på miljøet og der er derfor ikke anvendt metoder eller beviser til at forudberegne virkningerne.

F.7 Påtænkte foranstaltninger
Der er ingen påtænkte foranstaltninger til at forebygge eller begrænse miljøpåvirkningerne, idet der ikke er identificeret væsentlige virkninger på miljøet som følge af den ansøgte husdyrproduktion.

F.8 Større ulykker og katastrofer
Der er udarbejdet en beredskabsplan i henhold til Rådets direktiv 2012/18/EU. I beredskabsplanen er de væsentligste risikofaktorer beskrevet og forholdsregler i tilfælde af uheld er beskrevet.

Den største risiko for større skade på miljøet vurderes at være brud på gylletank. I den forbindelse vil en større mængde gylle kunne forurene vandmiljøet. Risikoen for brud på gyllebeholder vurderes at være meget lille. Gyllebeholderne kontrolleres således hvert 5. år for holdbarhed og stand, og der foretages årlig inspektion af ejer der kan være med til at sikre at evt. brud bliver identificeret inden et egentligt kollaps af tanken.

F.9 Ikke teknisk resume
Miljøkonsekvensrapportens afsnit F har til formål at identificere forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig skadelig virkning på miljøet. I afsnittet er gennemgået effekten af:

- Ammoniak
- Lugt
- Klimagasser
- Støv
- Støj
- Menneskers sundhed
- Naturressourcer
- Vibrationer
- Affald

Der er ikke identificeret forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

F.10 Referenceliste
Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrektsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkærne – debat indlæg i Altinget.dk: Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr-produktion"

Sven G. Sommer et al. Aktuel videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion

Appendix 1

Stald nr	Afsnit	Mål (L x B)		Stier	Total m2
2	Hospital 1 (Sygestier søer)	4,5	3,55	5	80
2	Nye farestalde	2,35	1,55	220	801
2	Blå farestald	2,25	1,55	41	143
1	Sort farestald	2,4	1,5	20	72
1	Rød farestald	2,55	1,55	18	71
3	Bufferstald v. klimastald	4,15	2,35	6	59
3	Karantænestald v. klimastald	4,15	2,35	12	117
3	Klimastalde	4,15	2,35	192	1872
3	Klimastalde (sygestier)	4,15	1,45	16	96
	Containerstalde (klima)	5,7	5	2	57
4	Poltestald	4,95	2,2	22	240
4	Poltestald (sygestier)	3,1	1,65	3	15
4	Poltestald (træningssti)	7,95	4,95	1	39
1	Løbestald (Søer)	2	0,65	70	91
1	Løbestald (polte)	1,9	0,6	68	78
1	Løbestald (ornestier)	3,5	1,9	4	27
1	Løbestald (ornesti v.polte)	10	2	1	20
1	Løbestald (sygesti v. polte)	2,65	2	1	5
1	Drægtighedsstald (sti 1-2-3)	18	17	3	918
1	Drægtighedsstald (sti 4)	18	17,4	1	313
1	Drægtighedsstald (sti 5)	18	12,4	1	223
1	Drægtighedsstald (ornesti)	3	2	1	6
1	Drægtighedsstald (singlesti)	1,9	0,65	19	23
5	Drægtige				200

Skitse af indretning

N
Rød Kostald
Sort Kostald
Lotte Stald
Kalve Stald
Kalve Stald
Drøjtningsstald
Kalve Stald
Kalve Stald
Kalve St

50 meter
0
8
7
6
5
4
3
2
1
Gang
Gang
Gang
Klima
Karantæn Klima
Silo rum
Buffer Klima
N

Bilag 3.

Beskrivelse af de planlagte volde, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg

I forbindelse med ansøgning om en miljøgodkendelse (2026) har der været fokus på sikring af den ikke rørlagte vandløbsdel, der findes umiddelbart ØSØ for anlæg og de tre gyllebeholdere.
Sikringen er mod de skader på vandløbet en utilsigtet overpumpning fra én af de tre gyllebeholdere vil kunne medføre.

I den følgende beskrivelse henvises til nedenstående skitse.

Der findes allerede to eksisterende volde. Én vold der strækker sig ca. 80 meter mod NØ, for derefter at fortsætte ca. 40 meter mod ØSØ. Volden er ca. 1 meter høj på det nordøst gående stykke, og lidt lavere på det mod øst gående stykke. Mod syd (syd for til- og frakørselsvejen) er der en ca. 30 meter lang vold (højde ca. 0,5-0,75 meter). På skitsen er begge volde benævnt "Eksisterende vold".

Der ønskes – og skal i forbindelse med den kommende miljøgodkendelse – etableres en "Ny vold ved mark". Den skal være ca. 10 meter lang, og forløbe i NV-lig retning.

Ved et overløb fra gyllebeholderen uden teltoverdækning (ikke vist på skitsen) eller fra gyllebeholder I, vil gyllen – efter etablering af Ny vold ved mark - opstemmes langs den eksisterende vold på område D. Vurderingen er at område D kan tilbageholde 350-400 m³ gylle. "Ny vold ved mark" må ikke være højere end den eksisterende vold ved punkt C, eller højere end eksisterende kote på volden ved område D. Herved opnås, at overpumpning mv, ud over de anslåede 350-400 m³ vil løbe mod NNØ, hvor det er muligt blokere udløbet under Sønderdalvej (ikke vist på skitsen).

Ved et overløb fra gyllebeholder J, vil gylle enten løbe til område D eller ned ad vejen mod syd og derefter ved punktet G, ned mod vandløbet. Der skal derfor etableres en "Ny vold ved vej". På vejen – i retningen ØNØ – har den et højt punkt ved A. Fra A mod B skal volden have vandret kam. Det betyder at øvre kant af volden mellem A og B hele vejen har samme kote. Vurderingen er, at volden omkring punktet G vil blive 1-2 meter høj. Ved etableringen af volden skal et drænrørsudløb (G) forlænges mod NØ, så vold-materialet ikke kommer til at blokerer det.

Overløb fra gyllebeholder J vil – efter etablering en Ny vold ved vej – løbe ned langs vejen og opstemmes på en del af veje og marken – benævnt område E. Område E – som kun delvist er vist på skitsen - vurderes at kunne indeholde 300-350 m³ gylle.

Syd for vejen er der en lavning, hvor det fra tid til anden står vand. Hvis vandet står højt, ledes det via et rør (H) under vejen mod vandløbet (F). Men da området mellem vejen og lavningen er højere beliggende end vejen (½-1 meter) vurderes der ikke at være risiko for at gylle kan løbe til lavningen og derefter via røret under vejen (H) til vandløbet (F).

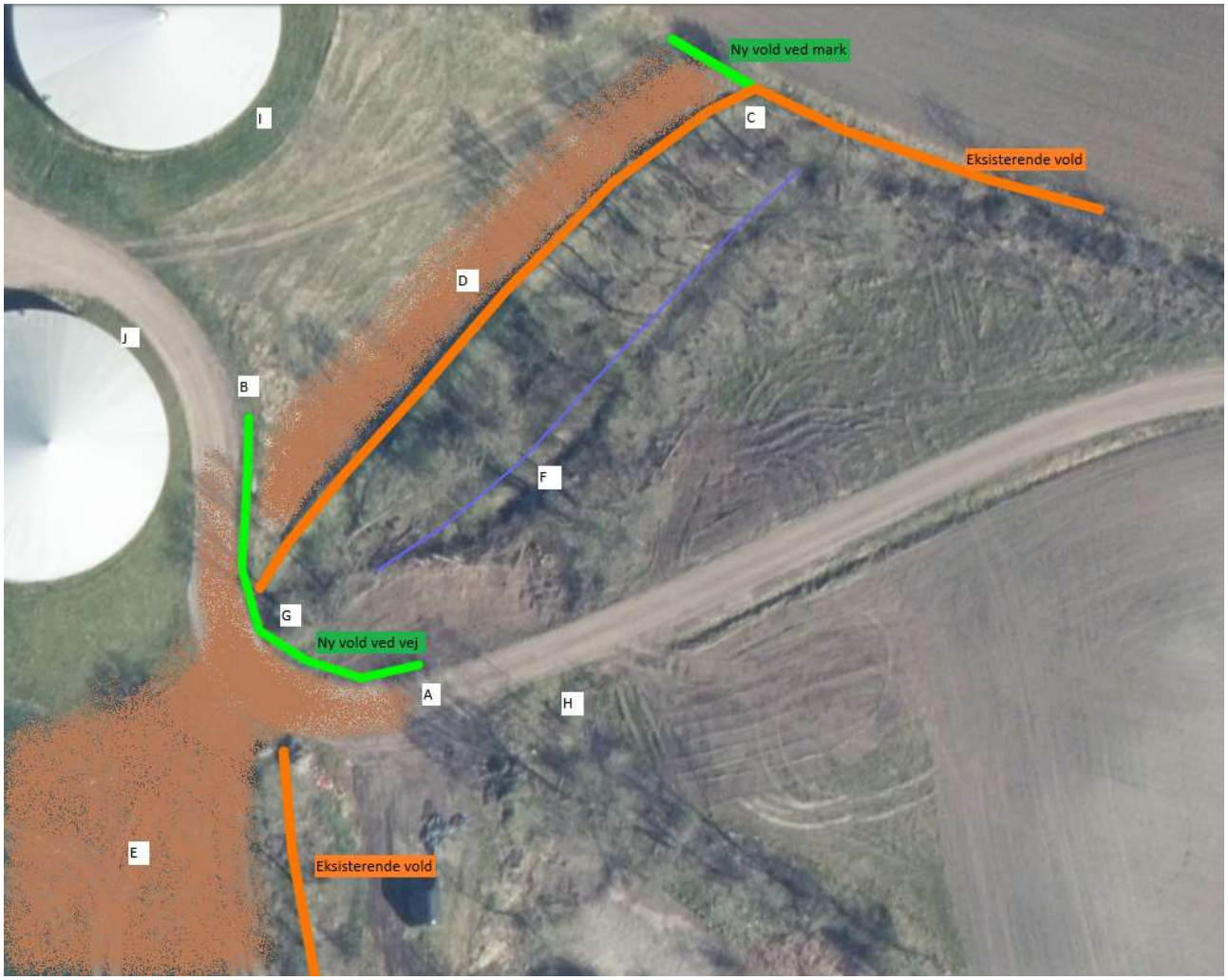
Ny vold ved mark
I
C
Eksisterende vold
D
J
B
F
G
Ny vold ved vej
A
H
E
Eksisterende vold

Bilag 4. Høringssvar til udkast til afgørelse

Høringssvar I, Fra nabo 3
Høringssvar II, Fra Henrik og Sandra Oxfeldt, Tingvej 15, 7160 Tørring 7
Høringssvar III, Fra Danmarks Naturfredningsforening, pva DN Ikast-Brande 23

Ikast-Brande Kommune
Miljø og Byggeri
Sjællandsgade 6, 7430 Ikast
E-mail: teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk
Att.: Carsten Højlesen

Dato: [Indsæt dato]
Sagsnummer: 09.17.19-P19-5-26
Emne: Indsigelse mod udkast til miljøgodkendelse for grise-bruget på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg – Krav om afslag og varsel om retsforfølgelse

FORMEL INDSIGELSE OG KRAV OM AFSLAG PÅ MILJØGODKENDELSE.

Som berørte naboer og parter i sagen indgiver vi hermed vores klare og ubetingede indsigelse mod udkastet til miljøgodkendelse for udvidelsen af grise-bruget på Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg (Sagsnr. 09.17.19-P19-5-26).

Det er vores opfattelse, at det foreliggende udkast mangler fornødent hensyntagen til uerstattelige natur- og drikkevandsinteresser samt naboers lovsikrede ret til beskyttelse mod urimelige miljøgener. På baggrund af nedenstående juridiske og miljømæssige forhold kræver vi, at Ikast-Brande Kommune meddeler et fuldstændigt afslag på ansøgningen.

1. OVERTRÆDELSE AF FORSIGTIGHEDSPRINCIPPET: DRIKKEVANDSBESKYTTELSE OG KILDEVÆLD.

Ejendommen er placeret direkte i et område med særlige drikkevandsinteresser ("drikkevands-ø"), og der findes et naturligt kildevæld/udspring på den umiddelbart tilstødende nabomatrikel.

- En udvidelse af produktionsarealet til samlet 5.566 m² med yderligere dybstrøelse øger den akkumulerede risiko for udvaskning af nitrat, bakterier og miljøfremmede stoffer til grundvandet væsentligt.
- I henhold til miljøbeskyttelseslovens og husdyrbrugslovens grundlæggende forsigtighedsprincip kan og må der ikke meddeles godkendelse til udvidelser af intensiv husdyrdrift, hvor der foreligger en konkret risiko for forurening af sårbare grundvands- og kildevælds ressourcer.

2. NATURA 2000 OG NATURBESKYTTELSESLOVENS § 3: LOVKRAV OM AFSLAG.

Området og de tilstødende vandsystemer er omfattet af streng natur- og miljøbeskyttelse.

- Obligatorisk konsekvensvurdering: Såfremt projektet direkte eller indirekte kan påvirke et nærliggende Natura 2000-område, udløser dette et retligt krav om en uvildig konsekvensvurdering efter Habitatdirektivet. Kan det ikke udelukkes, at udvidelsen og den

tilhørende drift vil skade Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, har kommunen retspligt til at give afslag.
- § 3-beskyttet natur: Kildevældet og de omkringliggende naturområder er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Den forøgede belastning med ammoniak, støv og sprøjtemidler vil medføre en uoprettelig tilstandsændring af denne natur, hvilket lovgivningen udtømmende forbyder.

3. UACCEPTABLE NABOGENER: NATTEKØRSEL, STØJ OG SKARP LYSFORURENING.

Den eksisterende drift medfører allerede i dag betydelige nabogener, som ved en udvidelse vil eskalere til et uacceptabelt niveau:

- Systematisk lysforurening om natten: Der foregår kørsel og arbejde i de sene nattetimer med ekstremt skarpt og ufokuseret arbejdslys fra store køretøjer og maskiner. Dette oplyser privatområder og ødelægger natteroen fuldstændigt.
- Urimelig støjbelastning: Tung transport af foder, dyr og gylle samt drift af foderanlæg, siloer og mekanisk ventilation påfører naboerne kontinuerlig støj og vibrationer – uagtet tidspunktet på døgnet.
- Støj fra dyrehold: Udvidelsen af staldarealet øger støjen fra dyrene betydeligt (hvin/skrig ved håndtering og fodring).

4. SPRØJTE AKTIVITET OG KEMISKE GENER.

Ud over stald- og transport generne udsættes naboerne for massive gener fra sprøjtearbejde med plantebeskyttelsesmidler på de tilhørende marker:

- Intensiv sprøjte drift helt tæt på beboelse og naturlige kildevæld medfører kraftige kemiske lugtgener og udgør en direkte sundheds- og miljømæssig risiko via vindbåren afdrift.

5. BEVIDST FORRINGELSE AF AFSKÆRMNING (NEDKLIPNING AF BEPLANTNING)
Det er konstateret, at den eksisterende beplantning og læhegn i området tidligere i forbindelse med overtagelse af ejendommen, er blevet klippede kraftigt ned eller ryddet.

- Beplantningen har hidtil tjent som det eneste værn mod afdrift af sprøjtemidler, støj, staldlugt og skarpt arbejdslys.
- Ved at fjerne denne afskærmning udstilles naboerne og den følsomme natur direkte for alle drifts generne. Kommunen kan ikke lovligt meddele miljøgodkendelse på et grundlag, hvor afskærmende læhegn er fjernet, uden at kræve øjeblikkelig og fuldstændig retablering som forudsætning for enhver vurdering.

AFVISNING AF VILKÅR OG VARSEL OM RETSLIG PRØVELSE

Vi skal gøre opmærksom på, at vi som naboer og berørte parter IKKE vil acceptere en miljøgodkendelse baseret på lempede vilkår, vilkårsfastsættelse eller kompromiser. Den samlede miljø- og nabo mæssige belastning på denne lokalitet er allerede overskredet.

Såfremt Ikast-Brande Kommune mod forventning vælger at meddele miljøgodkendelse til udvidelsen på Sønderdalvej 8, skal det tilkendegives, at afgørelsen uden tøven vil blive indbragt for de relevante klage- og prøvelsesinstanser:

1. Afgørelsen vil øjeblikkeligt blive påklaget til Miljø- og Fødevarer Klagenævnet med påstand om ophævelse og afslag.
2. Sagen vil om nødvendigt blive indbragt for domstolene/retten med henblik på retlig prøvelse af kommunens sagsbehandling, lovfortolkning og overholdelse af EU-habitatdirektivet samt forvaltningsretlige principper.
3. Der vil blive rettet henvendelse til statslige tilsynsmyndigheder samt relevante miljøorganisationer for at sikre en uvildig efterprøvelse af sagen.

KONKRETE KRAV TIL IKAST-BRANDE KOMMUNE

På denne baggrund stiller vi følgende uafviselige krav til kommunens videre sagsbehandling:

1. Kommunen skal meddele et samlet og endeligt AFSLAG på den ansøgte miljøgodkendelse.
2. Sagsbehandlingen skal omgående indstilles, indtil der foreligger en fuldstændig og uvildig kildevælds- og grundvandsanalyse samt en habitatkonsekvensvurdering vedrørende Natura 2000 og § 3-beskyttet natur.

Vi anmoder om skriftlig bekræftelse på modtagelsen af dette høringssvar samt fuld aktindsigt og underretning ved enhver fremtidig afgørelse i sagsnummer 09.17.19-P19-5-26.

Med venlig hilsen,

Donnerup, 30.10.2026, kl. 20.00

Til Ikast-Brande kommune

Att:
Carsten Hejlesen, Ikast-Brande Kommune
Cc:
Asger Jensen, Ikast-Brande Kommune
Kasper Pauli Pedersen, 1. viceborgmester og formand for Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget, Ikast-Brande Kommune
Simon Vanggaard, Ikast-Brande Kommune
Christian Rabjerg Madsen, minister for natur og dyrevelfærd
Britta Riis, direktør, Dyrenes Beskyttelse
Franciska Rosenkilde, Alternativet
Rasmus Vestergaard Madsen, MF, miljø-, natur-, landbrugs- og dyrevelfærdsordfører, Enhedslisten
Lea Wermelin, MF, fhv. miljøminister
Thomas Rohden, MF, Radikale Venstre, miljøordfører
Carl Valentin, MF, miljø-, natur- og landbrugsordfører, SF
Pil Christensen, politisk rådgiver, Verdens Skove
Susanne Svenné, miljøpolitisk rådgiver, Danmarks Naturfredningsforening
Julie Munk Sejer, naturrådgiver, Danmarks Naturfredningsforening
Maria Mosegaard Mortensen, forperson, DN Ikast-Brande og medlem af Danmarks Naturfredningsforenings hovedbestyrelse

Høringssvar vedrørende ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af det konventionelle IE-svinebrug Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg

Vi fremsender hermed høringssvar til den offentliggjorte ansøgning om miljøgodkendelse af ansøgt udvidelse af det konventionelle IE-svinebrug Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg v. Thomasminde Agro A/S, CVR 44745984.

Høringssvaret indgives inden høringsfristens udløb den 30. oktober 2026 kl. 00.00.

Ikast-Brande Kommune har under høringsperioden meddelt os, at kommunen ikke vurderer, at vi har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald. Dette ændrer ikke vores adgang til at fremsætte bemærkninger under den offentlige høring eller Ikast-Brande kommunes pligt til at inddrage de indkomne høringssvar, inden der træffes afgørelse.

Ikast-Brande kommunes vurdering under høringen afgør heller ikke i sig selv spørgsmålet om klageberettigelse efter husdyrbruglovens § 84, stk. 1, nr. 3.

Dette høringssvar retter sig mod de retlige og faktiske forudsætninger for den ansøgte miljøgodkendelse.

De følgende afsnit dokumenterer en række selvstændige forhold, som efter vores opfattelse er til hinder for, at IE-Husdyrbruget Peterslyst kan godkendes som ansøgt. For hvert forhold sammenholdes sagens dokumenterede faktum med det bindende krav, der skal være opfyldt, før miljøgodkendelse kan meddeles.

Hvor en sådan godkendelsesbetingelse ikke er opfyldt, foreligger der ikke retlig adgang for Ikast-Brande kommune til at meddele den ansøgte miljøgodkendelse for at udvide svineproduktionen.

Hvis Ikast-Brande Kommune alligevel meddeler miljøgodkendelse, vil afgørelsen blive prøvet ved Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Sagens principielle og nationale betydning

Miljøansøgningen om udvidelse af det konventionelle IE-svinebrug Peterslyst offentliggøres på et tidspunkt, hvor selve rammerne for fremtidens danske svineproduktion er under grundlæggende forandring.

Regeringen meddelte den 23. september 2026, at der **indføres et midlertidigt stop for nyetablering og udvidelse af eksisterende konventionelle svineproduktioner**. Regeringen har udtrykkeligt angivet, at indgrebet er målrettet produktionsudvidelser, og at formålet er at sikre, at eksisterende konventionelle svineproduktioner ikke udvides, før rammevilkårene for fremtidens griseproduktion er fastlagt.

Stoppet udmønter den politiske beslutning i regeringsgrundlaget om at sætte yderligere udbygning af den konventionelle svineproduktion i bero. Samtidig forberedes den kommende grisefirepart, hvor væsentlige dele af grundlaget for fremtidens griseproduktion skal fastlægges, herunder nye krav til staldindretning og dyrehold, udfasning af fiksering af søer og et opgør med systematisk halekupering af smågrise.

Den nationale omstilling vedrører både dyrevelfærd og en omfattende skærpelse af de miljømæssige rammevilkår for dansk landbrug.

Danmark er retligt forpligtet til at opfylde EU's vandrammedirektiv og de bindende miljømål for vandmiljøet. SGAV har fastslået, at den nationale kvælstofindsats skal reducere kvælstofudledningen med **13.800 ton årligt** for at understøtte opnåelsen af god økologisk tilstand i kystvandene. Fra 1. januar 2027 træder samtidig den nye udledningsbaserede kvælstofregulering i kraft, som tager udgangspunkt i, hvor meget kvælstof der kan udledes, uden at opfyldelsen af vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand hindres.

Samtidig gennemføres en ny kvælstofregulering, L5 – eller gødskningsloven, om man vil –, hvor nye retentionskort og regulering på bedriftsniveau fra 2027 får direkte betydning for den enkelte bedrifts adgang til kvælstofudledning. Hertil kommer den igangværende udpegning af sårbare grundvandsdannende områder (SGO) og de kommende restriktioner på pesticidanvendelsen gennem det nationale sprøjteforbud.

For det konventionelle IE-husdyrbrug med svineproduktion på Peterslyst er denne udvikling relevant.

Kortgrundlaget viser, at ejendommens arealer i området allerede er beliggende inden for nitratfølsomt indvindingsområde (NFI), samtidig med at SGO-udpegningen fortsat foregår. Ansøgningen om en yderligere udvidelse af Peterslyst behandles således netop på et tidspunkt, hvor både reguleringen af kvælstofudledningen fra den enkelte bedrift og beskyttelsen af grundvandet under landbrugsarealerne er under grundlæggende forandring.

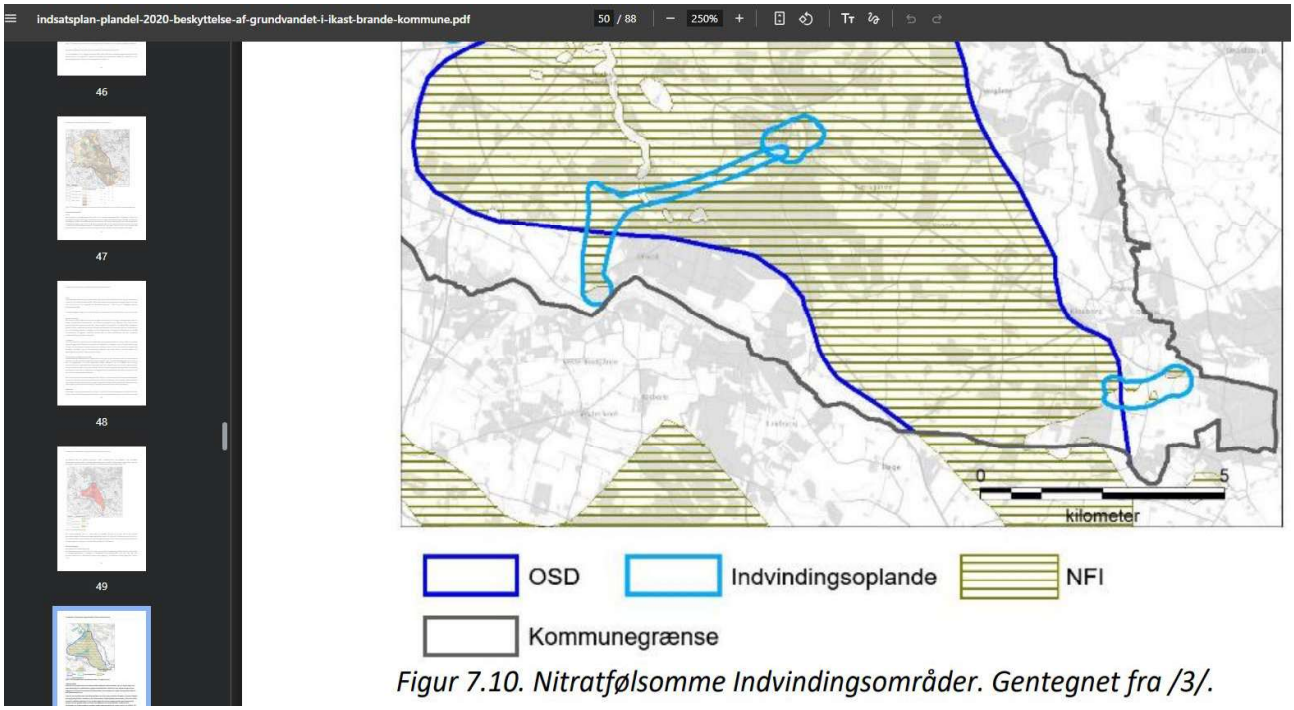

Figur 7.10. Nitratfølsomme Indvindingsområder. Gentegnet fra /3/.

Kildehenvisning: Ikast-Brande Kommune, ***Indsatsplan til beskyttelse af grundvandet i Ikast-Brande Kommune***, figur 7.10, "Nitratfølsomme Indvindingsområder".

Den ansøgte udvidelse af den konventionelle svineproduktion på IE-Husdyrbruget Peterslyst behandles således på et tidspunkt, hvor **både de produktionsmæssige, dyrevelfærdsmæssige, vandmiljømæssige, kvælstofmæssige og grundvandsmæssige rammer for den konventionelle svineproduktion er under væsentlig omlægning**.

Det midlertidige stop for udvidelser har netop til formål at forhindre, at eksisterende konventionelle svineproduktioner udbygges på grundlag af de hidtidige rammevilkår umiddelbart før fastlæggelsen af de nye rammer for sektoren. Dermed skal det også undgås, at konventionelle svineproducenter investerer i og indretter produktionsanlæg, som kort efter vil blive mødt af helt grundlæggende nye krav til staldindretning, dyrehold og produktion for sektoren.

Det er på denne baggrund principielt bemærkelsesværdigt, at en ansøgning om yderligere udvidelse af et allerede meget stort konventionelt IE-svinebrug som Peterslyst behandles netop nu.

Det afgørende er imidlertid, om den ansøgte udvidelse overhovedet kan opfylde de bindende miljøretlige betingelser for en godkendelse. Som det dokumenteres nedenfor, foreligger der en række selvstændige materielle forhold, som efter vores opfattelse er til hinder for, at miljøgodkendelsen kan meddeles.

Erhvervsmæssigt nødvendigt - Industrilignende karakter og Søhøjlandets geologiske værdier

Vi gør gældende, at den ansøgte godkendelse ikke kan meddeles uden en reel materiel prøvelse af Peterslysts samlede bygningsmæssige omfang og den deraf følgende påvirkning af Søhøjlandets geologiske landskab. Peterslyst er et meget stort IE-husdyrbrug med konventionel svineproduktion og en omfattende koncentration af store staldbygninger, gyllebeholdere, fodersiloer og øvrige tekniske anlæg. Hertil kommer seks fodersiloer, som allerede er opført uden forudgående tilladelse og nu søges efterfølgende lovliggjort, samt yderligere en ansøgt fodersilo.

Situationsplan

Ved vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed er det ikke tilstrækkeligt, at siloerne anvendes til foder, eller at deres kapacitet kan modsvares af Peterslysts meget store svineproduktion. Det afgørende er også, om byggeriet efter sit samlede omfang og sin karakter har passeret grænsen til industrilignende byggeri.

Netop ved meget stort husdyrbyggeri kan det samlede bebyggelsesareal og den samlede fysiske skala føre til, at byggeriet får industrilignende karakter, selv om bygninger og tekniske anlæg anvendes direkte i husdyrproduktionen. En meget stor produktion kan derfor ikke anvendes som sin egen begrundelse for, at en tilsvarende meget stor bygnings- og anlægskapacitet nødvendigvis skal anses for erhvervsmæssigt nødvendig. I modsat fald ville grænsen til industrilignende byggeri miste ethvert selvstændigt indhold.

Dette er særligt relevant ved Peterslyst. Her er der ikke tale om enkelte nye siloer ved et mindre eller mellemstort landbrug, men om yderligere tekniske anlæg som integreret del af et allerede meget omfattende IE-husdyrbrug.

Vurderingen må derfor tage udgangspunkt i Peterslysts samlede bebyggelsesareal, bygningsvolumen, fysiske udstrækning, bygningernes dimensioner og højder samt den samlede koncentration af stalde, gyllebeholdere, siloer og øvrige tekniske anlæg.

Indkig i en mindre del af bygningsmassen tilhørende Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg, her set fra Linnerupvej 2026.

De seks allerede opførte siloer kan ikke gennem deres faktiske tilstedeværelse skabe deres egen godkendelsesforudsætning. De søges efterfølgende lovliggjort og skal derfor materielt kunne bestå den samme prøvelse, som hvis de endnu ikke var opført.

Industrilignende karakter skal prøves mod Søhøjlandets særlige geologiske værdier

Ved vurderingen af den erhvervsmæssige nødvendighed er det ikke tilstrækkeligt, at bygninger, siloer og øvrige tekniske anlæg anvendes i svineproduktionen, eller at deres kapacitet kan forklares med produktionens størrelse. Ved meget stort landbrugsbyggeri er det samlede bebyggelsesareal og byggeriets samlede fysiske karakter afgørende. Når den samlede bygnings- og anlægsmasse efter sit omfang, sin koncentration og sin fysiske fremtræden får industriel eller industrilignende karakter, rammer dette selve spørgsmålet om, hvorvidt byggeriet kan anses for erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Denne prøvelse skal foretages på Peterslysts samlede bygnings- og anlægsmasse. De seks siloer, der søges efterfølgende lovliggjort, og den yderligere ansøgte silo indgår i et allerede meget omfattende IE-husdyrbrug

med store staldbygninger, gyllebeholdere, fodersiloer og øvrige tekniske anlæg. Det relevante vurderingsgrundlag er derfor det samlede bebyggelsesareal, volumen, højder, udstrækning, koncentration og tekniske fremtræden. Den meget store svineproduktion kan ikke i sig selv begrunde, at en tilsvarende omfattende bygnings- og anlægsmasse er erhvervsmæssigt nødvendig. Ellers ville grænsen mellem erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri og byggeri af industriel eller industrilignende karakter miste sit selvstændige indhold.

Denne samlede bygnings- og anlægsmasse skal samtidig prøves direkte mod Peterslysts konkrete placering inden for Søhøjlandets særlige geologiske værdier.

Det afgørende er dermed, om Søhøjlandets geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge fortsat fremtræder klart, eller om Peterslysts samlede bygningsmasse efter sin størrelse, højde, volumen, udstrækning og markante tekniske fremtræden er blevet så dominerende, at disse landskabstræk sløres eller udviskes. Er det sidste tilfældet, foreligger der en materiel landskabskonflikt. Den konflikt bortfalder ikke, fordi anlægget anvendes til landbrugsproduktion, eller fordi siloerne måtte være driftsmæssigt nødvendige for den valgte produktionsstørrelse. Erhvervsmæssig nødvendighed giver ikke adgang til at tilsidesætte de konkrete landskabelige og geologiske beskyttelsesinteresser.

Denne helhedsprøvelse skal foretages direkte mod Søhøjlandets særlige geologiske værdier, hvor Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg ligger i.

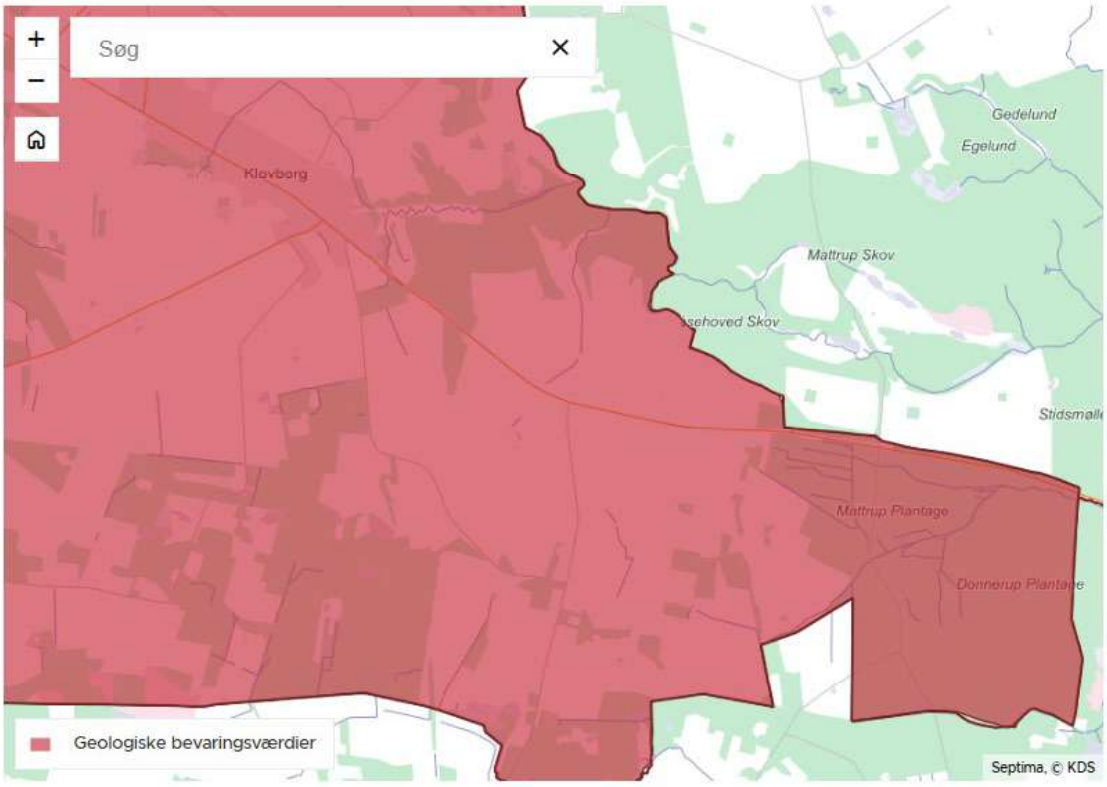

Ikast-Brande Kommune har fastlagt, at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge skal fremtræde klart. Et meget omfattende teknisk landbrugsanlæg, der efter sit samlede bebyggelsesareal, sin koncentration og sin fysiske fremtræden har fået industrilignende karakter, og som samtidig fremstår så markant, at disse karakteristiske landskabsformer sløres eller udviskes, er materielt uforeneligt med den konkrete landskabelige og geologiske beskyttelsesinteresse.

At den højeste af de seks siloer, der søges efterfølgende lovliggjort, er ca. 11 meter høj, at de øvrige fem er lavere, og at siloerne er placeret i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, ændrer ikke denne helhedsprøvelse. De enkelte siloers dimensioner kan ikke stå i stedet for prøvelsen af det samlede bebyggelsesareal og den samlede bygningsmasses industrilignende karakter. De seks allerede opførte siloer kan heller ikke gennem deres faktiske tilstedeværelse skabe udgangspunktet for deres egen efterfølgende lovliggørelse, men skal indgå fuldt ud i prøvelsen af Peterslysts samlede bygnings- og anlægsmasse.

Peterslysts samlede bygnings- og anlægsmasse skal således prøves som én helhed. Har byggeriet efter sit samlede bebyggelsesareal, volumen, udstrækning, koncentration og tekniske fremtræden fået industriel eller industrilignende karakter, er forudsætningen om erhvervsmæssig nødvendighed for ejendommens drift som landbrugsejendom ikke opfyldt.

Den samme samlede bygnings- og anlægsmasse skal samtidig holdes direkte op mod Søhøjlandets konkret beskyttede geologiske værdier.

Fremstår Peterslyst med sit samlede omfang og sin tekniske dominans så markant, at Søhøjlandets geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge sløres eller udviskes, er byggeriet samtidig uforeneligt med de landskabelige og geologiske beskyttelsesinteresser på stedet.

Vi gør på den baggrund gældende, at Peterslysts samlede bygnings- og anlægsmasse efter sit omfang, samlede bebyggelsesareal, koncentration og tekniske fremtræden har fået industriel eller industrilignende karakter og dermed falder uden for, hvad der kan begrundes som erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Hertil kommer, at den samlede bygnings- og anlægsmasse efter sin størrelse og markante fremtræden er uforenelig med Søhøjlandets konkret beskyttede landskabelige og geologiske værdier, når de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgange og sammenhænge skal fremtræde klart.

På den baggrund gør vi gældende, at den materielle godkendelsesbetingelse ikke er opfyldt, og at Ikast-Brande Kommune derfor ikke har retlig adgang til at meddele den ansøgte godkendelse.

Peterslyst og Linnerupvej 26 – Nødvendig opbevaringskapacitet

Peterslysts ansøgte produktion forudsætter, at den nødvendige opbevaringskapacitet for husdyrgødning er til stede. Denne materielle driftsforudsætning er ikke opfyldt alene ved opbevaringsanlæggene på Peterslyst. Det følger af ansøgers egne oplysninger.

Den årlige produktion af husdyrgødning på Peterslyst er beregnet til ca. 13.300 m³, og ansøger har på dette grundlag beregnet et behov for mindst 9.950 m³ opbevaringskapacitet. På Peterslyst angives en samlet opbevaringskapacitet på 8.600 m³.

Peterslysts egen kapacitet ligger dermed 1.350 m³ under det minimumsbehov, som ansøger selv har beregnet.

Først ved at medregne yderligere 3.600 m³ på Linnerupvej 26, 8765 Klovborg når ansøger frem til konklusionen om, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Kapaciteten på Linnerupvej 26 er dermed en nødvendig forudsætning for den ansøgte produktion og ikke en supplerende reserve.

Efter husdyrgødningsreglerne skal der være tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Kravet kan opfyldes ved opbevaring på en anden ejendom. Husdyrvejledningen fastslår, at opbevaringsaftaler skal være skriftlige, have en varighed på mindst fem år og indsendes til kommunen. Miljøstyrelsen har tidligere præciseret, at kravet efter styrelsens opfattelse kan fraviges, når den anden ejendom har samme ejer og indgår under samme bedrift.

Det afgørende bliver derfor, om de 3.600 m³ på Linnerupvej 26 retligt kan medregnes som Peterslysts egen kapacitet under samme bedrift, eller om kapaciteten beror på opbevaring på en anden ejendom, som skal være sikret gennem den foreskrevne opbevaringsaftale.

Miljøkonsekvensrapportens betegnelse af Linnerupvej 26 som "anden ejet ejendom" dokumenterer ikke i sig selv dette forhold. Det udleverede sagsmateriale indeholder efter vores gennemgang heller ikke den skriftlige mindst femårige opbevaringsaftale, som skal foreligge, når kapacitetskravet opfyldes gennem en anden ejendom uden for samme bedrift.

Dette er en materiel forudsætning for Peterslysts kapacitetsberegning. Ansøgers egen beregning viser 8.600 m³ på Peterslyst over for et nødvendigt minimum på 9.950 m³. De 3.600 m³ på Linnerupvej 26 er således selve grundlaget for ansøgers konklusion om, at kapacitetskravet er opfyldt.

Vi gør derfor gældende, at Ikast-Brande Kommune ikke kan lægge ansøgers konklusion om tilstrækkelig opbevaringskapacitet til grund, før det er godtgjort, på hvilket retligt grundlag de 3.600 m³ på Linnerupvej 26 kan medregnes. Kan kapaciteten ikke henføres til samme bedrift, forudsætter dens medregning den foreskrevne skriftlige opbevaringsaftale. Uden retligt medregnelig kapacitet på Linnerupvej 26 råder Peterslyst efter ansøgers egne oplysninger over 8.600 m³ mod et beregnet minimumsbehov på 9.950 m³. Den nødvendige opbevaringskapacitet for den ansøgte produktion er dermed ikke godtgjort.

På det foreliggende høringsgrundlag er en nødvendig materiel driftsforudsætning for den ansøgte produktion således ikke dokumenteret opfyldt. Ikast-Brande Kommune kan derfor ikke lægge til grund, at den ansøgte drift opfylder kapacitetskravet.

Vandrammedirektivet – Det dokumenterede gylleudslip og det bindende forringelsesforbud

Den ansøgte miljøgodkendelse til Peterslyst kan alene meddeles inden for de bindende rammer, der følger af vandrammedirektivets artikel 4 og den danske gennemførelse i indsatsbekendtgørelsens § 8. Ikast-Brande Kommune skal derfor på et tilstrækkeligt, konkret, fagligt og efterprøvbart grundlag kunne godtgøre, at afgørelsen ikke vil medføre en forringelse af berørte overfladevandområders tilstand eller hindre opfyldelsen af de fastlagte miljømål.

Dette krav får en særlig og helt konkret betydning i Peterslyst-sagen, fordi risikoen for påvirkning af vandmiljøet er stor.

Den 2. september 2026 skete et alvorligt gylleudslip fra Peterslyst.

Kildehenvisning: **Ikast-Brande Kommune, sag nr. 06.11.05-G01-1-26,** ***Sønderdalvej 8, Klovborg – Akut gylleforurening 02-09-2026, Mattrup Å.*** Miljøvagtrapport, registreret 3. september 2026.

Ikast-Brande Kommunes egne sagsakter dokumenterer både hændelsen, påvirkningen og miljøskaden:

> ”Ved overpumpning til gylletank, er gyllen løbet over kanten. Et lille målsat vandløb på 1,1 km er væsentlig påvirket af gylle.”
>
> Ikast-Brande kommunes konklusion er utvetydig:
>
> **”Miljøskaden er forholdsvis stor. Det lille tilløb er dødt.”**

Et målsat vandløb er således blevet væsentligt påvirket af gylle fra Peterslyst, og kommunen har selv konstateret en konkret miljøskade med den alvorligste mulige biologiske konsekvens for tilløbet:

Vandløbet ”Tilløb til Dalsgaarde”, der er hydrologisk forbundet med det § 3 målsatte vandløb Mattrup Å, der ikke har opnået sin målsatte økologiske målsætning om ”god økologisk tilstand”, forbundet til Gudenåsystemet, Randers Fjord og Kattegat, er dødt efter det akutte gylleudslip fra IE-svine husdyrbruget Peterslyst.

DMR har efterfølgende anslået udslippet til ca. 100 m³ og dokumenteret, at gyllen løb over marken og videre til vandløbet med forbindelse til Mattrup Å. **De udtagne vandprøver dokumenterede samtidig en betydelig belastning med ammonium/ammoniak, kvælstof og fosfor.**

Det faktiske hændelsesforløb dokumenterer dermed en reel transportvej fra Peterslysts gyllehåndtering til overfladevand.

Det er afgørende for vurderingen af den ansøgte godkendelse.

Indsatsbekendtgørelsens § 8 pålægger kommunalbestyrelsen ved administration af lovgivningen at forebygge forringelse af overfladevandområders tilstand og sikre, at opfyldelsen af de fastlagte miljømål ikke forhindres. Hvor miljømålet ikke er opfyldt, kan myndigheden kun træffe en afgørelse med direkte eller indirekte påvirkning, hvis afgørelsen ikke vil kunne medføre en forringelse og ikke vil kunne hindre opfyldelsen af det fastlagte miljømål.

Reglen omfatter også indirekte påvirkninger, herunder påvirkninger gennem sammenhængende og nedstrøms beliggende vandforekomster, og den samlede påvirkning fra øvrige kilder skal inddrages.

EU-Domstolen fastslog i Weser-dommen, C-461/13, at vandrammedirektivets forringelsesforbud ikke blot er et hensyn, som myndigheden frit kan afveje over for andre interesser. En tilladelse skal nægtes, hvis projektet kan medføre en forringelse af et overfladevandområdes tilstand eller bringe opfyldelsen af miljømålet i fare, medmindre betingelserne for en lovlig undtagelse er opfyldt.

Forringelsesbegrebet er samtidig knyttet til de enkelte kvalitetselementer. Der foreligger efter Weser-praksis en forringelse, når mindst ét kvalitetselement falder én klasse, og befinder et kvalitetselement sig allerede i den laveste klasse, udgør enhver yderligere forringelse af dette element en forringelse i direktivets forstand.

Ikast-Brande Kommune skal derfor foretage den vandretlige vurdering af Peterslyst ud fra den faktisk dokumenterede påvirkningsvej, de berørte vandforekomsters aktuelle tilstand og miljømål samt den direkte og indirekte påvirkning af sammenhængende og nedstrøms vandområder.

Det er ikke tilstrækkeligt at behandle gylleudslippet som en driftsulykke uden betydning for vurderingen af den fremtidige drift. Hændelsen dokumenterer, at en miljøpåvirkningsvej, som er central for risikovurderingen af husdyrbruget, faktisk eksisterer.

Dette understreges af Peterslysts egen miljøkonsekvensrapport, som identificerer brud på en gyllebeholder som den hændelse, der kan medføre den største miljøskade, fordi større mængder gylle kan forurene vandmiljøet.

Den faktiske hændelse skal derfor indgå i vurderingen af, om den ansøgte drift fremover kan gennemføres inden for vandrammedirektivets bindende rammer.

Efter udslippet er der fremlagt et tillæg om etablering af jordvolde omkring gyllebeholderne. Det ændrer ikke den retlige prøve.

Tillægget angiver, at områderne "vurderes" at kunne tilbageholde bestemte mængder gylle. Når sådanne afværgeforanstaltninger tillægges afgørende betydning for konklusionen om, at en ny forurening af vandmiljøet kan forhindres, skal deres dimensionering, tilbageholdelseskapacitet og faktiske funktion være dokumenteret på et konkret, fagligt og efterprøvbart grundlag.

En antaget tilbageholdelseskapacitet kan ikke i sig selv godtgøre overholdelsen af et bindende forringelsesforbud. Det gælder med særlig styrke, fordi kommunens egne sagsakter efter det faktiske udslip anfører, at en vold omkring gylletankene "kunne/burde have forhindret uheldet", og at alarmen på gylletanken ikke blev aktiveret.

Peterslyst – vandrammedirektivet og det bindende forringelsesforbud

Ikast-Brande Kommune står i sagen om Peterslyst over for et husdyrbrug, hvor påvirkningsvejen fra gyllehåndteringen til vandmiljøet allerede har realiseret sig.

Gylleudslippet fra Peterslyst i september 2026 medførte en konkret miljøskade. Ikast-Brande Kommune har selv betegnet miljøskaden som forholdsvis stor og konstateret, at det berørte tilløb var dødt.

Hændelsen dokumenterer dermed en faktisk transportvej fra Peterslysts gyllehåndtering til det berørte vandsystem. I sagen om Peterslyst foreligger således en allerede realiseret miljøpåvirkning fra netop den påvirkningsvej, som vandrammedirektivets forringelsesforbud skal beskytte vandmiljøet imod.

Vandrammedirektivets artikel 4 og indsatsbekendtgørelsens § 8 opstiller et bindende forringelsesforbud. EU-Domstolen fastslog i Weser-dommen, C-461/13, at myndigheden skal afslå et projekt, når projektet kan medføre forringelse af et overfladevandområdes tilstand eller bringe opnåelsen af de fastlagte miljømål i fare. Forringelse foreligger allerede, når ét relevant kvalitetselement falder én klasse. Befinder kvalitetselementet sig allerede i den laveste klasse, udgør enhver yderligere forringelse en forringelse i vandrammedirektivets forstand.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis bygger på samme bindende retlige udgangspunkt. Prøvelsen efter indsatsbekendtgørelsens § 8 skal gennemføres med en høj grad af sikkerhed, og tærsklen for tilsidesættelse af forpligtelsen til at forebygge forringelse er lav. Hvor specifikke og konkrete beregninger af påvirkningen af de relevante kvalitetselementer savnes, kræver nævnets praksis et videnskabeligt underbygget worst-case-grundlag.

Det er denne bindende prøvelsesnorm, Ikast-Brande Kommune skal anvende på Peterslyst. Her foreligger samtidig en konkret miljøskade fra Peterslysts gyllehåndtering og en dokumenteret transportvej til vandmiljøet.

Ikast-Brande Kommunes høringsmateriale godtgør ikke med den krævede høje grad af sikkerhed, at Peterslysts ansøgte drift opfylder det bindende forringelsesforbud og sikrer målopfyldelsen for de berørte vandforekomster. Den allerede indtrufne miljøskade og den dokumenterede påvirkningsvej skærper kravet til det konkrete, faglige og efterprøvelige grundlag for denne godtgørelse.

Dette rammer selve den materielle godkendelsesbetingelse for Peterslyst. Indsatsbekendtgørelsens § 8 udgør en bindende grænse for Ikast-Brande Kommunes kompetence til at meddele miljøgodkendelsen, og Weser-dommen fastlægger retsfølgen ved risiko for forringelse.

Vi gør derfor gældende, at den materielle godkendelsesbetingelse efter indsatsbekendtgørelsens § 8 ikke er godtgjort opfyldt for Peterslyst. Den dokumenterede påvirkningsvej fra Peterslysts gyllehåndtering til vandmiljøet, den allerede indtrufne miljøskade, Ikast-Brande Kommunes egne konstateringer efter gylleudslippet samt det foreliggende grundlag for de efterfølgende projekterede afværgeforanstaltningers effekt godtgør ikke med den krævede høje grad af sikkerhed, at Peterslyst kan godkendes inden for vandrammedirektivets bindende forringelsesforbud.

Forringelsesforbuddet udgør dermed en bindende retlig hindring for den ansøgte miljøgodkendelse. Den materielle godkendelsesbetingelse er ikke godtgjort opfyldt, og Ikast-Brande Kommune har derfor ikke retlig adgang til at meddele den ansøgte miljøgodkendelse til Peterslyst.

Meddeler Ikast-Brande Kommune alligevel den ansøgte miljøgodkendelse til Peterslyst på det foreliggende grundlag, vil afgørelsen blive påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet med henblik på prøvelse af overholdelsen af vandrammedirektivets artikel 4, indsatsbekendtgørelsens § 8 og det bindende forringelsesforbud, herunder den dokumenterede påvirkningsvej, den allerede indtrufne miljøskade, Ikast-Brande Kommunes egne konstateringer og grundlaget for de projekterede afværgeforanstaltningers effekt.

Bilag IV-arter og habitatdirektivets strenge beskyttelsesregime

Den ansøgte miljøgodkendelse til Peterslyst kan alene meddeles, hvis habitatdirektivets strenge beskyttelsesregime for Bilag IV-arter kan overholdes. SGAV oplyser til os at det er en grundlæggende betingelse for godkendelsen, at Ikast-Brande Kommune på grundlag af den nyeste relevante naturfaglige viden og et tilstrækkeligt, konkret, fagligt og efterprøvbart grundlag kan godtgøre, at det ansøgte, ikke beskadiger eller ødelægger beskyttede yngle- eller rasteområder.

Denne betingelse er ikke godtgjort på det materiale, der er fremlagt i høringen.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d, fastlægger en streng beskyttelsesordning mod beskadigelse eller ødelæggelse af Bilag IV-arternes yngle- og rasteområder. Beskyttelsen er gennemført i habitatbekendtgørelsens § 10, hvorefter der ikke kan gives tilladelse, dispensation eller godkendelse, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Beskyttelsen gælder overalt og er ikke begrænset til Natura 2000-områder.

Den omfatter heller ikke alene det konkrete punkt, hvor en art er registreret. Et yngle- eller rasteområde kan bestå af en samling eller et netværk af lokaliteter, og vurderingen skal angå, om områdets økologiske funktionalitet kan opretholdes. Dette er afgørende i den foreliggende miljøansøgning for Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg.

Peterslysts miljøkonsekvensrapport bygger Bilag IV-vurderingen på generelle kilder fra 2007 og 2013 samt registreringer i Danmarks Naturdata og anfører om de øvrige Bilag IV-arter, at der *ikke* er registreringer i området.

MKR lægger samtidig til grund, at ammoniakdeposition er den eneste potentielle miljøpåvirkning fra husdyrbruget, som kan påvirke Bilag IV-arternes levesteder.

Dette grundlag er imidlertid overhalet af nyere, konkret og målrettet feltviden fra 2025. Ikast-Brande Kommune var selv rekvirent på Amphi Consults paddeundersøgelse fra 2025.

Kildehenvisning: Amphi Consult v/ Per Klit Christensen: ***Undersøgelse af padder med særligt fokus på registrering af løgfrø i den sydøstlige del af Ikast-Brande Kommune 2025.*** Udarbejdet for Ikast-Brande Kommune, Natur Landbrug og Landzone. 1. udgave, 21. november 2025.

Undersøgelsen dokumenterer en række hidtil ukendte forekomster af løgfrø og viser dermed konkret, at fravær af tidligere registrering ikke kan sidestilles med fravær af arten.

For området omkring Peterslyst og Flåris dokumenterer undersøgelsen aktuelle fund af løgfrø ved vandhullerne 34, 52, 55, 57 og 65.

Ved flere af disse lokaliteter er der samtidig dokumenteret stor vandsalamander, herunder yngleaktivitet. Der foreligger dermed ikke enkeltstående artsfund, som kan behandles som et isoleret registreringspunkt.

Der foreligger derimod flere aktuelle forekomster af Bilag IV-arter i det relevante landskab.

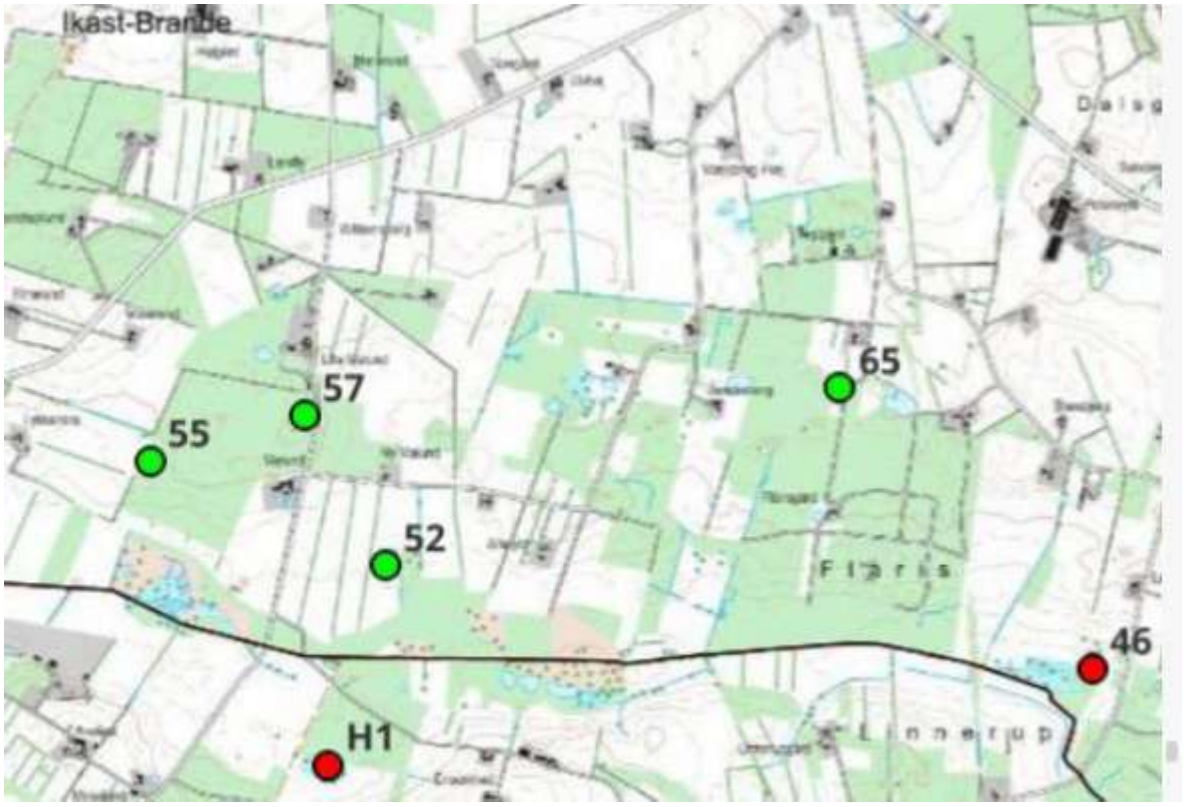

Signaturforklaring side 30 i rapporten fra Amphi Consult v/ Per Klit Christensen: ***Undersøgelse af padder med særligt fokus på registrering af løgfrø i den sydøstlige del af Ikast-Brande Kommune 2025***. Udarbejdet for Ikast-Brande Kommune, Natur Landbrug og Landzone. 1. udgave, 21. november 2025.: Figur 40: Registrerede, nyfundne forekomster i 2025 af løgfrø ved Malund og Flåris i den sydlige del af Ikast-Brande Kommune (grønne) samt den genfundne, kendte forekomst af løgfrø i vandhul H1 ved Ensomhed i Hedensted
Kommune. Baggrundskort: Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur©

Amphi Consult beskriver samtidig de naturfaglige forhold, der er afgørende for vurderingen af sådanne forekomster: bestandens opretholdelse og sammenhæng, ynglesteder med tilhørende terrestrisk biotop, spredning mellem eksisterende forekomster, kolonisering af nye lokaliteter og lokaliteter, der kan fungere som trædesten mellem forekomsterne. Ved Flåris er der desuden identificeret yderligere habitat, som vurderes egnet som ynglested og relevant for fortsat monitering.

Amphi Consult dokumenterer på baggrund af feltundersøgelserne i 2025 en hidtil overset og livskraftig bestand af løgfrø i området ved Klovborg.

Den nyere feltviden fra den rekvirerede rapport fra 2025 ændrer ikke kun antallet af kendte artsregistreringer. Den ændrer selve det faktiske og naturfaglige grundlag, som habitatvurderingen af Peterslyst skal foretages på.

Det er ikke ansøgers miljøkonsekvensrapport, der fastlægger, om habitatdirektivets krav er opfyldt. Det retlige ansvar ligger hos Ikast-Brande Kommune som kompetent godkendelsesmyndighed.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har formuleret dette udtrykkeligt:

”Det er den kompetente myndigheds ansvar i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige undersøgelsesprincip at sikre sig, at der er tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at kunne vurdere, om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges.”

SGAV informerer os om at Ikast-Brande kommune skal overholde lovgivningen og kunne dokumentere, hvordan kommunen har varetaget beskyttelsen. SGAV’s paddeekspert oplyser, at det påhviler Ikast-Brande Kommune at sikre, at Bilag IV-vurderingen bygger på *de nyeste veldokumenterede rapporter* og *den nyeste relevante naturfaglige viden*, som giver et *retvisende billede af arternes forekomst* og funktionelle anvendelse af området og hviler på et *oplyst, tilstrækkeligt, konkret og nyeste faglige grundlag.*

Det gælder med særlig styrke her, hvor kommunen selv har rekvireret den målrettede feltundersøgelse, som har frembragt den nyere viden.

Ikast-Brande kommune kan derfor ikke basere sin endelige afgørelse på den offentliggjorte miljøkonsekvensrapports ældre datagrundlag, uden konkret at forholde sig til den nyere naturviden og dens betydning for afgrænsningen og funktionen af de beskyttede yngle- og rasteområder.

Hvor arter vides at forekomme, og mulige yngle- eller rasteområder kan blive berørt, følger det af MFKN's praksis, at yderligere undersøgelser kan være nødvendige. Sådanne undersøgelser skal være målrettede, anvende egnede metoder og foretages på tidspunkter, hvor der er stor sandsynlighed for at konstatere arten, hvis den forekommer.

Det afgørende er imidlertid ikke, om Ikast-Brande kommune foretager ”en vurdering”. Det afgørende er, om Ikast-Brande kommune på et konkret, fagligt og grundlag har godtgjort, at den bindende habitatretlige beskyttelse kan overholdes.

Den habitatretlige målestok anvendt på Peterslyst

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis understøtter, at den habitatretlige prøvelse omfatter yngle- og rasteområdernes funktionelle sammenhæng. Ved prøvelsen har nævnet lagt vægt på bl.a. rasteområder, tilgængelige levesteder og artens mulighed for at bevæge sig mellem funktionelt nødvendige områder, herunder vinterrasteområder.

Denne retlige målestok rammer direkte den situation, som den nyere feltviden fra Amphi Consult dokumenterer omkring Peterslyst og Flåris.

Der foreligger flere aktuelle løgfrøforekomster, forekomster og yngleaktivitet af stor vandsalamander samt naturfaglig dokumentation for betydningen af terrestrisk biotop, bestandssammenhæng, spredning, kolonisering og trædesten mellem forekomsterne.

Den habitatretlige prøvelse kan derfor ikke begrænses til, hvor arterne konkret er registreret. Prøvelsen omfatter de yngle- og rasteområder, der indgår i den funktionelle sammenhæng, de terrestriske områder med funktion som rast og overvintring samt de sprednings- og vandringsmuligheder, der forbinder de funktionelt nødvendige områder.

Den habitatretlige konklusion i miljøansøgningen er forkert, når Ikast-Brande Kommunes egen målrettede undersøgelse efterfølgende har dokumenteret flere populationer af forskellige Bilag IV arter og hidtil ukendte forekomster i området.

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kan en miljøgodkendelse ikke meddeles på et habitatretligt grundlag, der mangler den aktuelle og konkrete viden, som er nødvendig for at godtgøre, at Bilag IV-arternes yngle- og rasteområder er beskyttet i overensstemmelse med habitatreglerne.

Den nyere dokumentation fra Amphi Consult bryder dermed den faktiske forudsætning, som Peterslysts Bilag IV-konklusion hviler på, og den materielle godkendelsesbetingelse er på det offentliggjorte grundlag ikke godtgjort opfyldt.

Samlet retlig konklusion

De ovenstående indsigelser angår de materielle retlige forudsætninger for, om Ikast-Brande Kommune overhovedet har adgang til at meddele den ansøgte miljøgodkendelse til IE-husdyrbruget Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg.

Vores høringssvar dokumenterer forhold af direkte betydning for overholdelsen af vandrammedirektivets bindende forringelsesforbud, habitatdirektivets strenge beskyttelse af Bilag IV-arters yngle- og rasteområder og deres økologiske funktionalitet, de landskabelige og geologiske beskyttelsesinteresser jf. Ikast-Brande kommunes egen kommuneplan, samt den nødvendige opbevaringskapacitet for den ansøgte produktion.

Der foreligger samtidig en faktisk dokumenteret påvirkningsvej fra Peterslysts gyllehåndtering til overfladevand og en miljøskade, som Ikast-Brande Kommune selv har betegnet som forholdsvis stor, med et tilløb, som kommunen har konstateret, er dødt. Der foreligger nyere målrettet feltviden om Bilag IV-arter, som Ikast-Brande kommune selv har fået tilvejebragt af Amphi Consult, men som ikke indgår i den offentliggjorte Bilag IV-vurdering på den måde, som den strenge artsbeskyttelse forudsætter. Og den ansøgte produktion er efter ansøgers egne oplysninger afhængig af ekstern opbevaringskapacitet for overhovedet at nå det beregnede minimumsbehov.

De bindende miljøretlige krav skal være opfyldt på det grundlag, som Ikast-Brande kommune træffer afgørelse på. På det materiale, der har været fremlagt under den offentlige høring, er det efter vores opfattelse ikke godtgjort, at de materielle betingelser for at meddele den ansøgte miljøgodkendelse for Peterslyst er opfyldt.

Vi gør derfor gældende, at Ikast-Brande Kommune på det foreliggende grundlag ikke har retlig adgang til at meddele den ansøgte miljøgodkendelse til udvidelse af det konventionelle IE-svinebrug Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg.

Som anført i indledningen, vil vi, hvis Ikast-Brande Kommune meddeler miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af den konventionelle svineproduktion på IE-Husdyrbruget Peterslyst, Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg, søge afgørelsen prøvet ved Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hilsen

Henrik og Sandra Oxfeldt, Tingvejen 15, Donnerup, DK – 7160 Tørring.

Danmarks Naturfredningsforening

DN Ikast-Brande
Telefon: 60 24 47 99
Mail: ikast-brande@dn.dk

Dato: 30 oktober 2026

Til: Teknik og miljø, Ikast-Brande kommune

Høringssvar Sønderdalvej 8, 8765 Klovborg - udkast til en miljøgodkendelse af grisebesætning

Danmarks Naturfredningsforening (DN) takker for muligheden for at afgive høringssvar til Kommunalbestyrelsen Ikast Brande til det foreliggende udkast til miljøgodkendelse af Peterlyst grisebesætning. DN anerkender kommunens arbejde med udarbejdelsen af udkastet, men har et par opmærksomhedspunkter i forbindelse med beregningsgrundlaget til påvirkningen af den omkringliggende natur, som ønskes at tages i betragtning.

Påvirkning af natur

DN finder det generelt svært af gennemskue beregningsgrundlaget for ammoniakdepositionen til den omkringliggende natur,, hvor der bl.a. henvises til miljøkonsekvensvurderingsrapporten i afgørelsen, for at få fremlagt de præcise udregninger. Hertil ønsker DN at få fremvist det faktiske skema som er brugt ifm. ansøgningen til Husdyrgodkendelse.dk, da platformen gennem virk, ikke er offentlig tilgængelig. DN mener at det er relevant at få det faktiske skema oplyst i den endelige afgørelse, så det skaber gennemsigtighed til at vurdere depositionerne. Såfremt beregningsgrundlaget ikke skrives direkte ind i tekstformat i miljøgodkendelsen, opfodrer DN til at de fremgår i selvstændige bilagi forlængelse af dokumentet.

I forbindelse med de oplyste ammoniakdepositioner i den tilhørende miljøkonsekvensrapport, fremgår det at nærmeste kategori 2 natur er beliggende 1,3 km væk. Det ville være hensigtsmæssigt at klargøre i hvilken retning det er. Ift. kategori 3 natur og øvrig natur, kan DN ikke finde redegørelse for hvor langt der er til nærmeste og hvad de har taget med i udregningerne som f.eks. når frem til 0,4 kg/N/ha/år. Efter samtale med Carsten Hejlesen har vi fået afklaret at det er et § 3-overdrev ca. 700 m nordvest fra husdyrproduktionen.

Derudover mener DN at skovområdet beliggende ca. 600 m nord for husdyrbruget, bør besigtiges ifm. en miljøgodkendelse, da det er en gammel løvskov som kan

DN Ikast-Brande
Telefon: 60 24 47 99
Mail: ikast-brande@dn.dk

spores tilbage til kort fra perioden 1862-1899. Hertil har området en HNV på 5-6, hvilket understøtter hvorfor DN mener at området bør indgå i den samlede vurdering. Det er et naturområde som aldrig historisk har været besigtiget, så det er svært at vurdere om det f.eks. kan være et område med ammoniak-følsomme skove (kategori 3 natur).

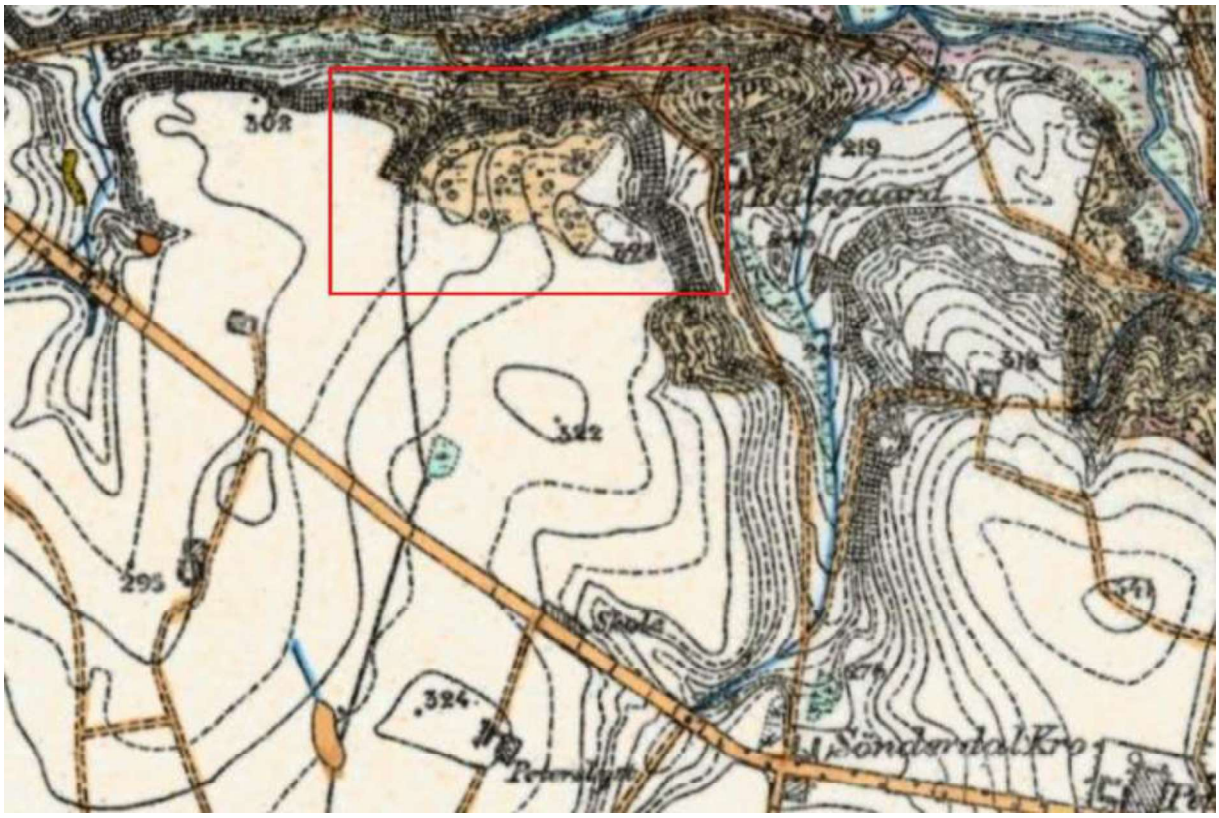

Billede 1: Kortet visualiserer målebordsbladene fra perioden 1862-1899. Kortet danner et historisk, topografisk overblik over skovområdet beliggende i en afstand af ca. 600 m. nord for grisebesætningen Peterlyst.

Godkendelse af siloer

I DN Ikast-Brande er vi ærgerlige over at seks siloer skal lovliggøres på bagkant. Det bør have skærpende omstændighed, at siloerne er opsat uden at søge om godkendelse først. Derudover er området omfattet af landskabelige og særlige geologiske interesser, jf. Ikast-Brande kommunes Kommuneplan.

Vi undrer os samtidig over at der er konkret driftsmæssig forbindelse mellem Peterslyst og Linnerupvej 26 gennem gylleopbevaring. Der har ikke været husdyrproduktion på Linnerupvej 26 i en årrække. Dyrene blev sat ud i december 2014, og myndighedsmaterialet fastslår, at der var "fuldt kontinuitetsbrud senest december 2017". Siden har ejendommen været drevet som planteavlsejendom. DN

ønsker at sikre, at ammoniakfordampningen fra beholderen på Linnerupvej 26 er beregnet ud fra den korrekte placering.

Bilag IV arter

Vi undrer os over at feltarbejdet, rekvireret af Ikast-Brande kommune selv, ikke er brugt som grundlag til godkendelsen. Feltarbejdet er udført af Amphi Consult i 2025. I godkendelsen henvises der i stedet til generelle oplysninger fra 2007 og 2013 samt databasesøgninger. DN Ikast-Brande mener at også arbejdet udført af Amphi Consult bør medtages i vurderingen. I rapporten står der f.eks. at der er stor vandsalamander i 29 vandhuller, lille vandsalamander i 44, løgfrø i 13, butsnudet frø i 11 og spidssnudet frø i 4 i området.

I selve miljøansøgning om udvidelsen af IE-Husdyrbruget med konventionel svineproduktion står der allerede at odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og flagermus kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og dens arealer. Markfirben angives i miljøansøgningen som "registreret forekomst". Vi i DN mener at når der kigges på bilag IV arterne bør alt data tages med, og med Amphi Consult rapporten står der tydeligt at flere bilag IV arter forkommer ved ejendommen.

Udvidelse af eksisterende griseproduktion

Regeringen har meddelte et midlertidigt stop for nyetablering og udvidelse af eksisterende konventionelle griseproduktioner, udtrykkeligt målrettet den konventionelle svineproduktion. Her er en mulighed for Ikast-Brande at overveje om det er nødvendigt med en udvidelse. 200 m2 dybstrøelse svarer til 65-80 søer. Husdyrbruget vil efter udvidelse med 200 m² dybstrøelse have et samlet produktionsareal på 5.566 m2, hvorpå der er grise.

Samtidig med at der nationalt sættes en bremse på yderligere konventionel svineproduktion, ligger der i Ikast-Brande et udkast til miljøgodkendelse af en udvidelse af netop en eksisterende konventionel IE-svineproduktion.

Gylleudslip

Den 2. september 2026 skete der et alvorligt gylleudslip ved Peterslyst, som er sammenhængende vandløbs- og kystopland med; Mattrup Å, Gudenåen, Randers

Danmarks Naturfredningsforening
DN Ikast-Brande
Telefon: 60 24 47 99
Mail: ikast-brande@dn.dk

Fjord, Kattegat. Hvordan er vandløbs- og kystopland sikret hvis der sker yderlige gylleudslip fra ejendommen?
DN kan se at der er projekteret med nye jordvolde for at sikre en lignende episode. Dog bekymrer det os, at der ikke er en tidsplan for hvornår de er etableret.

Når der allerede har været et alvorligt gylleudslip fra ejendommen, mener DN Ikast-Brande, at kommunen skal kunne godtgøre, at den ansøgte udvidelse ikke medfører risiko for yderligere forringelse af vandmiljøet. Hvis dette ikke kan godtgøres, mener vi ikke, at der kan gives miljøgodkendelse.

På vegne af
DN Ikast-Brande

Maria Mosegaard Mortensen
Forperson DN Ikast-Brande